

Rethink

NUMERO 3
IHMISET JA
TARKOITUS

Stora Enso 2012

Tae laadusta.

Tämä vuosikertomus on painettu LumiArt ja LumiSilk -taidepainopapereille, jotka vievät laadun ja suorituskyvyn täysin uudelle tasolle. LumiArtin ja LumiSilkin ainutlaatuisten ominaisuuksien ansiosta ne ovat ihanteellisia painotöihin, joissa vaaditaan korkeaa laatua kuvantoistolta ja tekstien painojäljeltä. Lumi määrittelee laadun taidepainamisessa uudelleen.

Lumi-tuoteperhe on vastikään saanut Euroopan merkittävimmän ympäristötunnuksen EU Ecolabelin. Aiemmin Lumelle on jo myönnetty FSC®- ja PEFC™-ympäristösertifikaatit. LumiArtin ja LumiSilkin ympäristöystävällisyys yhdistettynä huippulaatuun muodostaa yhden Stora Enson menestystarinoista.

Kuva
**LUMI PHOTOGRAPHIC
ART AWARDS**

Valokuvaaja:
Kunniamaininnan saanut Wawi Navarroza

Kuvasarjasta "Dominion"

Rethink

NUMERO 3
IHMISET JA
TARKOITUS

Pääkirjoitus Uusi vuosi edessä, oppeja takana 5
Ilmiö Valkoinen kulta talteen 8
Ilmiö Matoja, nam! 10
Kolumni Tehkäämme työtä, jolla on tarkoitus 11
Utiset 12
Strategia Matkalla tulevaisuuteen 17

Mahdollisuuksien valtakunta 20
Kasva uralla 36
Ilmiö Muutoksen tuulet 37
Roskavallankumous 38
Jaettua kotielämää 44

Unelmien työpaikka lähellä kotia 48
Lähettiläs Aasiasta 53
Pahvi taittuu designiksi 56
Käsin kosketeltavan ihanat kuvastot 59
Suora lähetys paperilla 62
Arabian auringon alla 64
Stora Enso muutoksessa 68

Pikakelaus Turvallisuus ensin 71
Ilmiö Herkullinen symbioosi 72
Pikakelaus Valveilla 74
► **Liite** Stora Enso Tiedot & luvut 2012

Kannessa: Rouva **Mengzhilan**, maanviljelijä,
Tong Huan kylä, Nanningin alue, Guangxin maakunta, Kiina

VESA LÄTTINEN

Rouva Mengzhilanin arki koostuu maanviljelystä ja ajanvietosta perheen parissa. Perhe kasvattaa riisiä, vihanneksia, maissia ja kanoja Tong Huan kylässä, jonka liepeillä sijaitsee Stora Enson eukalyptus-puuviljelmä. Yhtiö on perustanut Tong Huanissa hankkeen, joka tarjoaa kyläläisille mikrolainoja siankasvatukseen ja auttaa kanankasvattajia kuljetuksissa. "Syötän kanoilleni riisiä ja jyviä, ja ne tepastelevat vapaasti ympäri kylää etsien hyönteisiä ja muuta ruokaa luonnosta. Kun kanat ovat kasvaneet riittävästi, soitan storaensolaisille ja he vievät kanat kaupunkiin myytäväksi."

STORA ENSO RETHINK 2012
päätoimittaja Lauri Peltola
toimitussihteeri Jenita Sillanpää
toimitus Hanne Karrinaho, Sanna Lahti, Edit Lyyra, Laura Mattila, Jonas Nordlund, Eerika Olkinuora, Heli Pessala, Niina Streng, Eeva Taimisto, Mari-Anne Tamminen
konsepti ja suunnittelu Miltoon Oy
paino Erweko Oy

Stora Enso Oyj PL 309, 00101 Helsinki
katuosoite Kanavaranta 1, p. 02046 131
Stora Enso AB Box 70395, SE-107 24 Stockholm, Sverige
katuosoite World Trade Center, Klarabergsviadukten 70,
p. +46 1046 46000

storaenso.com,
group.communications@storaenso.com

PAULINA TERENDY

Roskavallankumous

Puolan kierrätysaste on EU:n alhaisimpia, sillä maassa ei ole kunnan jätteenkäsittelyketjua. Kaikki muuttuu vuonna 2013. 38

KAAPO KAMU

Unelmien työpaikka lähellä kotia

Uruguayin insinööripari on tehnyt sellu- ja paperiteollisuudesta kiinnostavan uravaihtoehdon myös naisille. 48

SILVIO BUTALJA

Arabian auringon alla

Kiireelliset jälleenrakennustarpeet ja vahva käsityöläiskulttuuri tekevät Lähi-idästä ja Pohjois-Afrikasta uniikin markkina-alueen. 64

Tämä ei ole roskaa, vaan pakkausmateriaalia.

Kun tavallinen käytetty mehutölkki saapuu Barcelonan tehtaallemme, se aloittaa uuden elämän pakkausmateriaalina. Jopa tölkin sisällä oleva alumiini käytetään uudelleen. Prosessi, jolla erottelemme alumiinin on nimeltään pyrolyysi. Se vapauttaa niin paljon energiaa, että tehdas pyörii pelkästään alumiinin kierrätyksessä syntyneellä energialla.

Eurooppalaiset kotitaloudet tuottavat vuodessa 60 miljoonaa tonnia pakkausjätettä – tai arvokasta raaka-ainetta. Joskus asioita kannattaa katsoa uusin silmin. Lue lisää rethinkstoraenso.com

Toimimme vuoden 2015 hiihdon MM-kisojen yhtenä pääsponsoreista. Teemme osamme vastuullisen ja onnistuneen tapahtuman toteuttamiseksi.

Beyond Skiing 2015 on yritysten ja organisaatioiden verkosto, joka tukee hiihdon maailmanmestaruuskilpailuja Ruotsin Falunissa. Lisätietoja beyondskiing2015.com

beyond Skiing 2015

▼ Pääkirjoitus

Uusi vuosi edessä, oppeja takana

Jouko Karvinen
toimitusjohtaja

Hyvä lukija!

Tämä on nyt Rethink-lehtemme kolmas ilmestymisvuosi, ja pääkirjoitukseni käsittelee samoja teemoja kuin ennenkin. Vuodet kuluvat nopeasti, mutta liike-elämän haasteet eivät ole juuri muuttuneet viime vuosina. Maailmasta ei tullut vuonna 2012 ainakaan helpompi paikka tehdä bisnestä, ei meille eikä asiakkaillemme. Toisin kuin vuoden 2008 finanssikriisin aikaan, haasteet eivät viime vuonna tulleet vastaan nopeasti eikä toimintaympäristön muutos ollut yhtä raju, mutta kovin pitkälle tulevaisuuteen emme nähneet emmekä näe edelleenkään. Tämä koskenee erityisesti Eurooppaa, missä valtaosa liiketoiminnastamme on.

Saatamme joutua elämään tässä todellisuudessa pitkään, ja siksi meidän Stora Ensossa onkin vietävä loppuun muutoksemme lisäarvoa tuottavaksi globaaliksi uusiutuvien materiaalien yhtiöksi. Voit lukea lisää strategisesta muutosmatkastamme tästä lehdestä. Stora Enson strategia ei ole pelkkiä puheita tai kauniita visioita vaan todellisia tekoja, jotka vievät meidät sinne, missä haluamme yhtiönä olla. Muutos perustuu isoihin investointeihimme kasvumarkkinoilla, ja se rahoitetaan nykyisen liiketoiminnan tuottamalla vakaalla kassavirralla.

Konkreettinen esimerkki strategiamme jalkauttamisesta on tämän lehden pääartikkelin aihe, joka esittelee suurta investointiamme Etelä-Kiinassa. Kerroimme maaliskuussa 2012, että aiomme rakentaa sellu- ja kuluttajapakkaus-kartonkitehtaan eukalyptusviljelmien lähialueelle Guangxin maakuntaan. Renewable Packaging -liiketoiminta-alueemme 1,6 miljardin euron hanke on tietävästi pohjoismaisten yritysten kaikkien aikojen suurin ulkomaaninvestointi. Tie Kiinaan ei ole ollut mutkaton, mutta aiomme voittaa haasteet. Tehtaamme pyörivät siellä täydellä teholla vielä lähivuosina.

Kiinan investoinnista ja vaikeasta toimintaympäristöstä huolimatta Renewable Packagingin sidotun pääoman operatiivinen tuotto oli vuonna 2012 selkeästi voitollinen, noin 12 prosenttia. Kaksi muuta merkittävää inves-

tointia, Skoghallin tehtaan puupiha Ruotsissa ja Ostroļėkan uusi aaltopahvin raaka-ainetta tuottava kone Puolassa, on saatu menestyksekkäästi päätökseen. Jäljellä on enää uusien laitteiden juoheva käynnistäminen ja investointisuunnitelmissa asetettujen tuottotavoitteiden saavuttaminen.

Uruguay Montes del Plataan sellutehdasta rakentavan Biomaterials-liiketoiminta-alueen pääoman tuotto oli noin 6 prosenttia, olemassa olevien tehtaiden osalta noin 10 prosenttia. Uuden tehtaan rakennustyöt ovat loppusuoralla, ja tuotannon on määrä käynnistyä vuoden 2013 puolivälissä. Luotamme siihen, että Montes del Plata liittyy alan parhaiden tehtaiden voitolliseen seuraan, missä brasilialainen yhteisyrityksemme Veracel jo on.

On selvää, että Renewable Packaging ja Biomaterials -liiketoiminta-alueiden investointeihin ja kehittämiseen on hyvät perusteet, varsinkin ajatellen näihin investointeihin liittyviä tuotto-odotuksia toiminnan ollessa täydessä vauhdissa.

Printing and Reading -liiketoiminta-alue teki edelleen vahvaa tulosta vuonna 2012, mikä ei ollut helppoa markkinoiden supistuessa edelleen 4–6 prosenttia kuudetta vuotta peräkkäin kun suhdannevaihtelut jätetään huomioimatta. Printing and Reading on tiimi, joka ei jää voivottelemaan huonoja aikoja, vaan on tottunut niihin ja pärjää olosuhteisiin nähden loistavasti. Vuonna 2012 julkistettiin useita uusia, suhteellisen nopeaan vaikutukseen tähtääviä kapasiteetti-, kustannus- ja tuottavuusohjelmia, jotka eivät ole ainoastaan välttämättömiä, vaan myös osoittavat, että pystymme viemään kassaveturimme hyvässä kunnossa tulevaisuuteen.

Liiketoiminta-alue Building and Living on kokonaan oma lukunsa. Vuosina 2007–2009 toteutetuista edellisistä mittavista kapasiteetti- ja kustannusleikkauksista huolimatta liiketoiminta-alueen tulos alkoi nopeasti heikentyä vuoden 2012 jälkipuoliskolla. Innostusta kasvavista, jalostusarvoa lisäävistä Rakentamisen ratkaisut ja Komponentit -toiminnoista varjosti perussaha-

teollisuuden heikko tilanne sekä Pohjoismaissa että Manner-Euroopassa. Emme odottele noususuhdannetta korjaamaan tilannetta, vaan etsimme uusia kustannussäästöjä, parannaamme tuottavuutta ja tehostamme toimitusketjua. Kuten paperipuolellakin on tehty, Building and Livinginkin on ratkaistava omat ongelmansa, eikä jätettävä niitä muiden huoleksi. Erityisen kriittistä se on, kun ajattelee nykyistä kassatilannetta pidemmälle. Valittujen korkean jalostusarvon toimintojen kasvattaminen edellyttää sahoitamme erittäin hyvää kilpailukykyä.

Onko loputtomien kustannusleikkausten ja tuottavuusparannusten tie enää mahdollinen? Vuonna 2012 julkistetut toimenpiteet osoittavat, että on. Tehtävämme on nyt vauhdittaa näitä parannustoimenpiteitä, joiden perusta on jo valettu. Tehtävä ei ole helppo, mutta se on mahdollinen ja välttämätön.

Stora Enson toiminnan parantaminen on loputon työmaa, ja saamme markkinoilta hyvin vähän vetoapua. Väkisinkin tulee mieleen, miksi ylipäänsä vaivautua. Miksi tehdä lujasti töitä, kun kuitenkin joutuu laatimaan suunnitelmia ja tekemään päätöksiä, joiden takia tehtaita suljetaan ja ihmisiltä menee työpaikka? Miksi mennä uusiin maihin, uusille alueille, missä tapojamme ja kokemustamme koetellaan rajusti joka päivä? Pelkästään rahan ja omistaja-arvon takia? Arvon tuottaminen omistajille on tietenkin meille kuuluva tehtävä, mutta itse kukin meistä tarvitsee syvemmän tarkoituksen, joka koskettaa osakkeenomistajien lisäksi kaikkia muitakin sidosryhmiä. Tämä oli ehkä vuoden tärkein oppi.

Vuonna 2012 yhtiössämme käytiin laajaa keskustelua Stora Enson toiminnan tarkoituksesta. Keskustelun lopputuloksena syntyi Purpose, tarkoitus, joka kiteytettiin lauseeseen: ”Toimi ihmisten ja planeetan hyväksi”. Määritelmä on yksinkertainen, maanläheinen, omasta työstämme lähtevä, eikä se sulje ketään pois. Kun me kaikki ajattelemme ja toimimme tämän tarkoituksen mukaisesti, siitä myös tulee kaiken arkisen työmme mittari. Tämä on epäilemättä haastavaa, kun yhtiö edelleen järkeistää toimintaansa ja karsii kustannuksia, mutta Purposemme pyrkii kannustamaan meitä paremmaksi yritykseksi. Voit lukea lisää Purposemme muotoiluprosessista tuonnempänä tässä lehdessä. Valaisemme usealla jutulla myös sitä, kuinka uusi Purposemme käytännössä toteutuu. Rethink 2012 kertoo esimerkiksi CLT-puuelementeistämme rakennettavista palvelutaloista, hiikkamatojen suojelemisesta Beihain seudulla Kiinassa ja siitä,

miten me kannustamme puolalaisia kierrättämään paperia ja kartonkia. Tarkoituksemme, Purposemme näkyy muun muassa näissä jutuissa, ja sen tulee näkyä kaikessa muussakin toiminnassamme.

Osana Stora Enson tarkoituksesta käyty dialogia päätimme myös uudistaa yhtiön arvot mahdollisimman yksinkertaiseen ja konkreettiseen muotoon. Arvojen uudistustarve kumpusi koko yhtiön uudistautumismatkasta. Jos strategia on päämääräämme vievä tie, arvojen on oltava valoja, jotka ohjaavat meitä tällä tiellä. Arvojen on oltava samat kaikille storaensolaisille kaikkialla. Rima on myös asetettava korkeammalle kuin paikalliset säännöt ja perinteet edellyttävät. Arvoja on pystyttävä noudattamaan silloinkin, kun se merkitsee tarjolla olevista liiketoimintamahdollisuuksista luopumista, jos ne ovat ristiriidassa arvojemme kanssa. Vain tällä tavoin voimme myönteisesti edistää yhteiskunnan kehitystä, ja sitä meiltä myös vaaditaan, jos aiomme toimia ihmisten ja planeetan hyväksi.

Stora Enson arvojen on oltava helposti muistettavia ja sisäistettäviä, ja niistä on saatava selkeä mittari omalle toiminnalle. Uudet arvomme ovat lyhyesti ja ytimekkäästi ”Johda” ja ”Toimi oikein”. Kehotuksessa ”Johda” on ajatuksena paremman johtajuuden lisäksi myös tahto olla mukana tekemässä maailmasta parempi paikka sekä omalle sukupolvellemme että tuleville. Kasvumarkkina-alueilla asuvat ihmiset muistuttavat monesti meitä etuoikeutettuja länsimaalaisia läksystä, joka helposti unohtuu: maailmaa pitää muuttaa, eikä odottaa, että se muuttaa meitä.

Arvolle ”Toimi oikein” on toinen lähtökohta. Se on ohje, jonka tulee pysyä kaikkien mielessä joka päivä ja jonka mukaan kaikki päätöksemme punnitaan – toimitusjohtajasta lähimpiin työtovereihin asti. Tästä periaatteesta keskustelemme mielellämme niin yhtiön sisällä kuin kaikkien sidosryhmienkin kanssa.

Uskomme, että tarkoituksemme ohjaa meitä vaikeimmissakin paikoissa kohti parempaa, kaikki asianosaiset huomioon ottavaa toimintaa. Joillakin alueilla vähenevä kuluttajakysyntä tulee yhä johtamaan työpaikkojen vähenemiseen. Tuki ja uudet mahdollisuudet, joita järjestämme näillä aloilla työskenteleville ihmisillemme, vaatii muutoksia.

Usien investointien osalta uskomme vahvasti, että tarkoituksemme auttaa meitä olemaan muut paremmin huomioon otettava yhteistyökumppani. Tuotamme yhteisölle

”Toimi ihmisten ja planeetan hyväksi.”

Vuonna 2012 yhtiössämme käytiin laajaa keskustelua Stora Enson toiminnan tarkoituksesta.

lisääarvoa, jaamme sitä muiden kanssa ja ennen kaikkea osallistumme uuden lisäarvon tuottamiseen. Veracel on erinomainen esimerkki tästä, sillä merkittävä osa sen puunhankinnasta perustuu puuviljelmiin eikä pelkästään omalla maalla tehtäviin hakkuisiin. Kiinassa meillä on ensimmäiset täysin FSC:n ja paikallisten vaatimusten mukaan sertifioidut viljelmät sekä joukko sosiaalisia ohjelmia ja uudelleensijoitushankkeita. Olemmekin päättäneet tehdä tästä projektista malliesimerkin periaatteesta ”Toimi ihmisten ja planeetan hyväksi”.

Päätteeksi vielä yksi vuoden 2012 läksy. Pyysimme henkilöstöltä uudella tavalla palautetta Stora Ensosta työnantajana. Sovelsimme samaa tiukkaa, Net Promoter Score -mittaristoa, jota käytämme asiakasuskollisuusohjelmassamme, ja mittasimme, miten meidät nähdään yrityksenä, työnantajana sekä esimiehinä ja johtajina. Kuten arvata saattaa, palaute oli kirjavaa. Yleisesti ottaen väellämme on erittäin selkeät odotukset työstään, ja suuri enemmistö näkee esimiehensä toimivan itse samoin kuin tämä edellyttää tiimiltään. Vastuulli-

suudesta, päämäärätietoisuudesta ja päättävyydestäkin saatiin myönteistä palautetta.

Parantamisen varaa on silti paljon. Olemme liian paljon asijaohjattaja ja liian vähän ihmisjohtaja. Lyhyen tähtäimen tehtäviin keskitytään niin kiinteästi, että strateginen keskustelu unohtuu. Miten muutostarpeista voisikaan keskustella aidosti, kun ne saattavat edellyttää joltakin organisaation osalta nopeaa kasvua ja toisilta yhä uusia supistuksia? Tämä on erityisen tärkeää niiden kollegoiden osalta, jotka ovat olleet talossa jo jonkin aikaa eri tasoilla, eri konttoreissa ja tehtailta. Selvisi myös, että meidän on kuunneltava ja puhuttava enemmän ja ehkä lähetettävä vähemmän sähköpostia, koska palautteessa perättiin oleellisesti parempaa keskusteluyhteyttä johdon ja alaisten välille. Tälläkin tavoin meidän on edelleen rakennettava Stora Ensoa yhteisöksi, jossa kaikki otetaan mukaan.

Kiitos, että olit mukana matkallamme vuonna 2012, ja ennen kaikkea tervetuloa jatkamaan matkaa uuden oppimisen vuonna 2013. ■

Valkoinen kulta talteen

Pakistanin laaksoissa laiduntaa yli 63 miljoonaa lehmää ja puhvelia – yksi maailman suurimmista nautakarjalaumoista. Vaikka maa on maailman viiden suurimman maidontuottajan joukossa, karjankasvatus ei ole pakistanilaisille vain elinkeino. Eläimet ovat pakistanilaisille myös statussymboleja ja nelijalkaisia vakuutusia pahan päivän varalle.

Pakistanilainen maitotalous on pirstaloitunut: suurin osa kasvattajista omistaa kolme tai neljä lehmää tai puhvelia, jotka elävät yleensä viljelijäperheen savitalon pihapiirissä. Karjatalous kerryttää yli 10 prosenttia maan bruttokansantuotteesta ja työllistää lähes viidenneksen

työvoimasta, mutta kasvun varaa on silti reilusti. Maidon vienti muihin maihin on tällä haavaa mahdotonta, sillä maidontuotanto kattaa vain kotimaisen kulutuksen.

Joidenkin arvioiden mukaan Pakistanin nykyisen maidontuotannon lisääminen 15 prosentilla nostaisi maan Uuden-Seelannin ohii myös maailman suurimmaksi maidonviejäksi. Stora Enso auttaa pakistanilaiskasvattajia saamaan enemmän irti valkeasta kullastaan. Yhtiö ilmoitti syyskuussa 2012 perustavansa yhteisyrityksen pakistanilaisen Packages Ltd:n kanssa, joka toimittaa nestepakkaus-kartonkia maan nopeasti kasvaville maitotuotemarkkinoille. ■

Matoja, nam!

Sipunculus nudus on ruiskumatoihin kuuluva, lauhkeiden ja trooppisten merien vuorovesi-vyöhykkeessä elävä matolaji. Madot oleskelevat yleensä pohjahiekkaan kaivamissaan pesäkoloissa. Ravintonaan ne käyttävät kasvien osia ja eläinkudoksen kappaleita, joita ne löytävät ympäröivästä hiekasta.

Ruiskumatoja pidetään herkkuruokana Beihassa, Guangxin maakunnassa Etelä-Kiinassa. Niitä kutsutaan nimellä *Běihǎi shāchóng* (北海沙虫, ”Beihain hiekkamato”). Madot kerätään rannalta, suolistetaan ja valmis-

tetaan keittämällä, höyryttämällä, paistamalla tai kuivaamalla. Höyrytetyt luikerot tarjoillaan yleensä valkosipulin ja nuudeleiden kera. Paistetut madot maustetaan sokerilla.

Hiekkamatojen keruu on tärkeä tulonlähde Beihain rannikkokylissä, joiden naapurustoon Stora Enson sellu- ja kuluttajapakkauskartonkitehdas aikanaan nousee. Madot ovat herkkiä myrkyille ja vesien pilaantumiselle, joten Etelä-Kiinan meren rannikkoalueiden teollisuudelta edellytetään tarkkaa päästöjen hallintaa. ■

SUVI-TUULI KANKANPÄÄ

Lauri Peltola
identiteettijohtaja

Tehkäämme työtä, jolla on tarkoitus

”Mikä on unelmiasi? Miksi lähdet joka päivä töihin?”. Näihin kysymyksiin on niin paljon huonoja vastauksia, että on helpompi välttää tällaiset aiheet kokonaan. Moni meistä on saanut uutta ajateltavaa yhtiömme Pathfinders-tiimin esityksistä ja kokemuksista muista kansainvälisistä suurirytyksistä. Esimerkiksi intialainen monialakonserni Mahindra & Mahindra toteaa toimintansa tarkoituksiksi ”enable people to rise”, yritys siis haluaa luoda ihmisille mahdollisuuksia nousta nykyisistä olosuhteista parempiin. Eikö olisi hyvä, jos Stora Ensollakin olisi hädin tuskin muistissa pysyvän vision ja mission tilalla kaikkia storaensolaisia yhdistävä Purpose, tarkoitus, josta kaikki voisivat olla ylpeitä ja johon sitoutua.

Tätä meillä Stora Ensossa mietittiin helmikuussa 2012. Kevään kuluessa alkoi keskustelu Stora Enson missiosta, visiosta, arvoista ja tarkoituksesta. Keskustelu lähti toden teolla käyntiin, ja melko pian meillä oli yhdessä pathfinderien kanssa mietitty Purpose-ehdotus, joka voitiin esittää konsernin johtoryhmälle. Aiheesta keskusteltiin paljon ja tiiviisti, ja yhteen lauseeseen kiteytettyä Purposea muokattiin yhdessä lukemattomien ihmisten kanssa eri puolilla organisaatiota. Kului kaikkiaan puolisen vuotta, kunnes yhtiön uusi Purpose voitiin julkistaa: ”Do good for the people and the planet” (”Toimi ihmisten ja planeetan hyväksi”). Kun yhtiön arvotkin on tiivistetty kahteen ohjeeseen – ”Toimi oikein” ja ”Johda” – ja muutoksen moottorina pysyy edelleen rethink-ajattelu, uskoisin, että olemme nyt muotoilleet lyhyesti, iskevästi ja selkeästi Stora Enson toiminnan tärkeimmät kulmakivet. Missiolle ja visiolle on heitetty hyvästit, tarkoitus, Purpose, pysyy.

Monen yrityksen suurin synty on se, että missio, visio ja arvot ovat liian kiiltokuvamaisia. Ne saattavat olla niin monisanaisia ja yksityiskohtaisia, ettei kukaan muista niitä, ja ne jäävätkin pelkiksi korulauseiksi, joilla ei todellisuudessa juuri ole tekemistä yrityksen strategian tai päivittäisen toiminnan kanssa. Meidän tavoitteemme on varmistaa, että toimintamme tarkoitus, arvot, yhtiön strategia ja päivittäinen työmme ovat tiiviisti sidoksissa toisiinsa. Jotta tämä olisi totta myös käytännössä, tarvitaan jokaisen vahvaa sitoutumista kaikilla organisaatiotasolla.

Rohkea tarkoitus tuo vaikeita valintoja. Kuinka voi väittää tekevänsä hyvää ihmisille, kun kuitenkin on huolehdittava yrityksen kannattavuus-

desta, uudistettava rakenteita ja ehkä irtisanottava työntekijöitä? Miten toimia, jos vaikuttaa siltä, ettei jossain kohtaa toimitusketjua kunnioiteta ihmisoikeuksia? Miten vastata väitteisiin, joiden mukaan eukalyptusviljelmät uhkaavat biologista monimuotoisuutta? Yhteenkään näistä kysymyksistä ei ole patenttivastausta. Joskus irtisanomisilla voidaan pelastaa muiden työpaikkoja. Joskus ihmisoikeusloukkauksiin reagoiminen katkaisemalla välit niihin syyllistyneiden kanssa saattaa aiheuttaa enemmän kärsimystä loukatuille kuin se, että yhteistyötä jatketaan ja tilannetta tarkkaillaan ja pyritään parannuksiin. Eukalyptusviljelmät taas ovat suuri hiilidioksidinielu, joka helpottaa koko maapalloa hengittämään.

Sidosryhmien kuunteleminen kiistanalaisissa kysymyksissä on kaikkien kansainvälisten yritysten etuoikeus ja velvollisuus. Vain kuuntelemalla erilaisia mielipiteitä ja näkökulmia osaamme toimia oikein. Purposen toteutuminen edellyttää myös päättävistä edelläkävijyyttä: On löydettävä uusia reittejä, joita muut eivät ole kulkeneet, on raivattava esteet pois tieltä. Väliillä on pysähdyttävä kuuntelemaan sidosryhmien näkemyksiä – myös niitä kaikkein kriittisimpiä – jotta asiat saadaan oikeisiin mittasuhteisiin ja löydetään paras ratkaisu. Täydellisyyttä tuskin koskaan tavoitetaan, mutta kun itse syvällä sisimmässään tuntee tehneensä parhaansa, kuunnelleensa kaikkia osapuolia ja saavuttaneensa parhaan mahdollisen tuloksen, tietää onnistuneensa.

Nykyajan liike-elämä vaatii, yllättävää kyllä, sydäntä siinä missä päätäkin. Yritykset ovat vuosikymmenien ajan tuijottaneet pelkästään seuraavan vuosineljänneksen tulosta. Toki kannattavuuden täytyy olla kunnossa, jotta saamme varoja ihmisten ja planeetan hyväksi toimimiseen, mutta voiton maksimointi on myös etäännyttänyt yrityksiä ympäröivästä yhteiskunnasta. Pitkäjänteinen menestys kuitenkin edellyttää sitä, että toiminnalla on myös paikallisten yhteisöjen ja muiden sidosryhmien hyväksyntä ja tuki. Sidosryhmien hyväksyntä vahvistaa ja tukee myös yrityksen taloudellista tulokuntoa. Jotkut luonnehtivat kapitalismin seuraavaa vaihetta juuri tällä tavoin: yhteisöt ja yhtiöt löytävät toisensa uudelleen.

”Ainoastaan sydämellään näkee hyvin. Tärkeimpiä asioita ei näe silmillä.” Tämä katkelma ranskalaisen **Antoine de Saint-Exupéryn** *Pikku prinssi* -kirjasta on yksi suosikkimietelauseistani. Purposemme saavuttaminen vaatii edelläkävijyyttä, yhtiömme ja ihmisyhteisöjen kohtaamista. Ehkä se onnistuu hiukan helpommin muistamalla Saint-Exupéryn viisauden. Joskus avoin sydän on viisain tapa toimia myös lompakon kannalta. ■

Kuusentaimi vei Viktorin Ruotsista Brasiliaan

Stora Enso järjesti vuonna 2012 taimenkasvatuskilpailun ruotsalaisille korkeakouluopiskelijoille. Kolmessa kuukaudessa pisimmän kuusentaimen kasvattaneelle oli luvassa Brasilian-matka.

Kilpailun voitti 23-vuotias **Viktor Solid** 57 senttimetrin pituisella taimellaan. Palkintomatalla Solid pääsi tutustumaan Stora Enson Brasilian toimintoihin, käymään Rio de Janeirossa ja ihmettelemään ryhävalaita veneretkelle.

”Kokemus oli ainutkertainen. Näin yhtä ja toista, mitä tavallinen turisti ei pääse näkemään. Tapasin paljon Stora Enson sikäläistä henkilökuntaa ja opin uutta yrityksestä ja sen strategiasta, esimerkiksi biomateriaaleista. Oli upeaa päättää matka Rio de Janeiroon, missä on kaikkea: rantoja, tunnelmaa ja mahtavia maisemia”, tietojenkäsittelytieteen opiskelija Viktor Solid kertoo.

... ja Brasiliasta palkintomatalle Ruotsiin

Syksyllä 2012 järjestettiin Sweden–Brazil Scholarship Challenge 2013 -kilpailu brasilialaisille tekniikan opiskelijoille ja vastavalmistuneille. Pääpalkintoina oli kaksi stipendiä arvostettuun ruotsalaiseen yliopistoon, Chalmersiin tai Linköpingiin, ja palkallinen harjoittelujakso Stora Ensolla tai Saabilla kesällä 2014. ■

Oodi kohtuuhintaiselle asumiselle

Voiko pääkaupunkiseudulta löytää omistus-asunnon kohtuullisilla asumiskustannuksilla? Nyt voi, sillä Vantaan Kivistöön kohoaa vuoden 2013 aikana 36 kohtuuhintaista BoKlok-asuntoa, jotka rakennetaan Stora Enson toimittamista esivalmistetuista, puupohjaisista asuntomoduuleista.

”BoKlok-konseptin ideana on luoda parempaa asumista, jossa yhdistyvät hyvä laatu ja design sekä kohtuulliset asumiskustannukset. Yhteistyössä Stora Enson kanssa kehitetty moduulitekniikka lyhentää merkittävästi rakennusaikaa työmaalla, mikä yhdessä konseptoidun tuotannon kanssa näkyy suoraan rakentamiskustannuksissa ja asuntojen lopullisissa hinnoissa”, sanoo hankekehitysjohtaja **Riku Patokoski** rakennusyhtiö Skanskasta.

Moduulirakentamisella talot valmistuvat jopa 50–70 prosenttia nopeammin kuin perinteisellä elementtitekniikalla. Ristiinliimatusta puusta (CLT) ja muista Stora Enson puutuotteista valmistetut moduulit valmistetaan alusta loppuun sisätiloissa, joten ne eivät altistu rakentamisen missään vaiheessa kosteudelle tai säävaihteluille.

BoKlok on Skanskan ja Ikean kehittämä kohtuuhintaisen asumisen pienkerrostalokonsepti, johon kuuluu suojaisa yhteispiha, tilaa pihaviljelylle ja taloyhtiön yhteinen pihasauna. Ensimmäiset BoKlok-kodit rakennettiin Ruotsiin vuonna 1997, ja tähän mennessä Ruotsissa on myyty jo noin 5 000 BoKlok-kotia. Seitsemän BoKlok-pienkerrostalon rakennustyöt alkavat Vantaalla huhtikuussa 2013, ja ensimmäiset asukkaat pääsevät muuttamaan kohteeseen vielä saman vuoden lopulla. ■

skanska.fi/boklok

Montes del Plata lähtökuopissa

Yksi maailman nykyaikaisimmista ja suurimmista sellutehtaista aloittaa toimintansa Uruguayn Montes del Platassa vuoden 2013 puolivälissä. Tehtaan vuotuinen tuotantokapasiteetti on 1,3 miljoonaa tonnia. Rakennustöiden huippu osui vuoden 2012 lopulle, jolloin tehdastyömaalla ahkeroi enimmillään yli 6 000 työntekijää.

Alkuperäisen aikataulun mukaan tehtaan oli määrä päästä sellunkeittoon jo vuoden 2013 ensimmäisellä neljänneksellä. Viivästyksen pääsyyinä on maanrakennustöiden osittainen myöhästyminen ja lukuisat työtaistelut, joiden taustalla on Uruguayn vahva rakennusliitto.

Aikataulun kiinnikirimiseksi tehdään hartavoimien töitä, jotta eukalyptussellun toimitukset asiakkaille voidaan aloittaa. Tehtaan tuottaman sellun päämarkkinat ovat Euroopassa ja Aasiassa.

Montes del Platan sellutehdas on Stora Enson ja sen chileläisen kumppanin Araucon yhteisyritys. ■

97 %
Stora Enson jätteistä
kierrätettiin vuonna
2012.

Arvokas brändi
Tambrite-kartongista valmistetaan muun muassa lääkepakkauksia.

Tambrite on ykkönen

Keski-Euroopan markkinoilla toimivat kartongin jatkojalostajat ovat arvioineet Stora Enson Tambriten arvokkaimmaksi ensiökuidusta valmistetuksi kartonkibrändiksi. Tambritea valmistaa Stora Enson Inkeröisten tehdas. Arvokkain kartonkibrändi selvisi tutkimuslaitos Opticom International Research AB:n hiljattain tekemästä Cartonboard Brand Tracking Survey 2012 -tutkimuksesta. Tutkimuksessa luokitellaan arvokkaimmat brändit niin sanotun Brand Equity Indexin (BEI) perusteella.

Opticom selvitti myös eurooppalaisten brändinomistajien näkemyksiä. Tässä kyselyssä Tambrite saa korkeimmat BEI-pisteet, ja sitä pidetään arvokkaimpana ensiökuidusta valmistettuna kartonkina lääke- ja terveydenhoitotuoteryhmässä sekä pakastettujen ja kylmäsäilytettävien elintarvikkeiden tuoteryhmässä. ■

Kisa uudisti kosmetiikkapakkaukset

Kuulostaako rutistumaton kartonkinen neste-pakkaus utopistiselta? Ei enää, sillä se on yksi Recreate-pakkauskilpailun voittajajohdista.

Lahden muotoiluinstituutin opiskelijoiden **Juho Johannes Kruskopfin**, **Arttu Kuisman** ja **Nikolo Kerimovin** suunnittelemaan One eighty-pakkaukseen voi pakata esimerkiksi shampoota, öljyä tai muita nesteitä. One eighty:n materiaali perustuu kolmiokuvioon, joka vaikuttaa kartongin käyttäytymiseen niin, että pakkausta voi puristaa rutistamatta sitä ryppyiseksi. Pakkauksen rakenne on joustava mutta jäykkä. Kolmiomaisen muotonsa ansiosta One eighty-pakkaus on myös helppo tyhjentää.

Stora Enso järjesti Recreate-pakkauskilpailun vuonna 2012 yhdessä Aalto-yliopiston kanssa. Kansainvälisen suunnittelukilpailun tarkoituksena oli haastaa kartongin tavanomaisia käyttötapoja ja lisätä uusiutuvien materiaalien käyttötapoja kosmetiikan pakkaamisessa. ■

Katso kaikki voittajat: storaenso.com/recreate

Haltioidu Nuuksiossa

Toukokuussa 2013 Nuuksion kansallispuiston kupeessa avattava Metsähallituksen moderni luontokeskus Haltia kokoaa Suomen ainutlaatuisen luonnon saman katon alle – vain 20 minuutin ajomatkan päähän Helsingin keskustasta.

Arkkitehti **Rainer Mahlamäen** suunnittelema ja kalevalaisen taruston inspiroima rakennus on Suomen ensimmäinen kokonaan CLT-elementeistä tehty rakennus. Luonnonläheisen Haltian kantavina rakenteina on käytetty Stora Enson ristiinliimattua puuta (CLT) ja ulkoverhoiluun ekologista ja kestävästä Q-Treat-puutuotteesta. Stora Enson patentoima, ympäristöystävälliseen kvartsihiekka-käsittelyyn perustuva Q-Treat-innovaatio on oiva valinta luonnon ehdoilla tapahtuvaan ulkorakentamiseen – myös kansallispuiston opasteviittoja on päivitetty luonnonmukaiseen Q-Treat-materiaaliin. Ulkoilureittien lisäksi Haltian vaihtuvat näyttelyt tarjoavat aitiopaikan suomalaisen erämaan kohtaamiseen. ■

haltia.com, storaenso.com/q-treat

Stora Enso tukee lastensuojelua

Stora Enso tukee Brasiliassa Porto Seguron, Eunapolisin ja Santa Cruz Cabralian kuntien viranomaisten, opettajien ja muiden toimijoiden lastensuojelutyötä. World Childhood Foundation -säätiön koulutusohjelma käynnistyy näissä Veracelin sellutehtaan, Stora Enson yhteisyrityksen, lähikaupungeissa vuonna 2013.

Säätiö keskittyy toiminnassaan kunkin maan paikallisiin ongelmiin. Brasiliassa päätavoitteena on ehkäistä lasten pahoinpitelyä ja hyväksikäyttöä. Porto Seguron ja Santa Cruz Cabralian ongelmat liittyvät turismin, kun taas Eunapolisissa ongelmia aiheuttaa köyhyys.

Ruotsin kuningattaren **Silvian** vuonna 1999 perustama World Childhood Foundation rahoittaa paikallisia projekteja ja edistää maailmanlaajuisesti lasten oikeutta turvalliseen ja onnelliseen lapsuuteen. Säätiön tuen piirissä on noin 100 projektia 16 maassa. Tuella tehdään ennalta ehkäisevää työtä, puututaan epäkohtiin ja järjestetään koulutuksia. Säätiön toiminnan päätavoitteita ovat lasten kaltoin kohtelun estäminen sekä vaaravyöhykkeessä olevien perheiden, hyväksikäytettyjen ja huostaanotettujen lasten sekä katulasten auttaminen. ■

Biopohjaisia barrier-päällysteitä

Stora Enso Renewable Packaging on tuonut markkinoille CKB®-pakkaus-kartongin, jossa on uusiutuvista raaka-aineista valmistettu polyeteenipäällyste. Polyeteenit (PE) ovat maailmalla laajimmin käytetty kartongkien päällystemateriaali, jonka keskeisiä sovelluksia ovat pakkausten kosteus- ja rasvasuojaukset. CKB®-kartongin Green PE -päällysteen raaka-aine on sokeriruoko.

CKB®-pakkauskartonkia valmistaa Stora Enson Skoghallin tehdas Ruotsissa, ja uuden tuotteen ensimmäinen käyttäjä on norjalainen kalatuotteiden jalostaja Domstein ASA.

”Meille Domsteinilla on tärkeää löytää vaihtoehtoja, joilla voimme auttaa kuluttajaa tekemään ympäristön kannalta vastuullisen valinnan. Tarkastelemme tuotetta ja pakkausta kokonaisuutena, ja yritämme löytää jotain uutta tarjottavaa molemmilla sarjoilla”, toteaa Domsteinin myyntipäällikkö **Ulrica Wahlund**. ■

LumiForte taipuu esitteeksi ja luetteloksi

Luotettavuus ja tehokkuus ovat tärkeitä ominaisuuksia, kun painetaan suurivolyymisia painotuotteita, kuten esitteitä, luetteloita ja markkinointimateriaalia. LumiForte-tuotteen uusin jäsen, LumiForte, palvelee volyymipainatuksen tarpeita hyvin.

LumiForte on kertapäälystetty mattapintainen paperi, jonka korkea bulkki ja jäykkyys antavat sille miellyttävän tunnun. LumiFortella on myös erinomaiset ajettavuus- ja taivutusominaisuudet. Sen raaka-aine hankitaan sertifioiduista metsistä. ■

32 %
Stora Enson hiilidioksidipäästöjen vähennys vuoden 2006 tasosta.

Koti on siellä missä sydän on – puurakennuksessa.

Ristiinliimatut massiivipuulevyt (CLT) ovat erinomainen materiaali omakoti- ja rivitaloihin sekä urbaaniin kerrosrakentamiseen – ympäristöystävällistä ja laadukasta puutaloasumista kohtuullisilla kustannuksilla. Nyt saatavana myös moduuleina!

storaenso.com/clt

storaenso.com/modules

facebook.com/storaensolivingroom

storaenso

▼ Strategia

Sellulaiva kulkee

Puuviljelmäperäistä sellua tuodaan Etelä-Amerikasta Veracelin tehtaalta laivalla Suomeenkin saakka.

Matkalla tulevaisuuteen

Stora Enso matkaa eurooppalaisesta metsäyhtiöstä uusiutuvien materiaalien yritykseksi kasvavilla markkinoilla. Kuluttajien tarpeet muuttuvat, ja Stora Enso haluaa vastata kysyntään entistä paremmin.

Teksti Sanna Lahti, Jenita Sillanpää

Kuvitus Anton Yarkin

Nykytilanne. Stora Enson toiminta voidaan jakaa kassavirtavetureihin ja kasvuvetureihin. Stora Enson paperitehtaat, pohjoisen sellutehtaat ja perinteinen sahaustoiminta vetivät liiketoimintaa kassavirtavetureina vuonna 2012.

Elinvoimaisimpiin tuotantoyksiköihin sijoitetaan: niillä tehtailla, joilla on pienet logistiikkakustannukset, hyvät toimintaolosuhteet sekä matalat kiinteät ja muuttuvat kustannukset, on paremmat toimintaedellytykset tulevaisuudessakin. Stora Enso toimii vastuullisesti tehtaiden sulkemisissa ja muussa alan rakenteellisessa muutoksessa. Kassavirtaveturien yritys vastuutyössä korostuvat materiaalitehokkuus, innovatiivinen ja vastuullinen metsätalous ja halu olla työturvallisuuden edelläkävijä.

Kun Stora Ensosta puhutaan muutaman vuoden kuluttua, kukaan ei enää käytä sanaa paperiyhtiö. Stora Enso on muutosmatkalla, jonka aikana se riisuu yltään pois eurooppalaisen metsäyhtiön viitan ja pukeutuu uusiutuvien materiaalien yritykseksi.

Kaikessa liiketoiminnassa huomioidaan kuluttajien tarpeet. Paperinkulutus vähenee vähenemistään Euroopassa, ja siksi Stora Enso etsii uusia liiketoimintamahdollisuuksia vanhan mantereen ulkopuolelta. Vuonna 2020 maailmassa arvioidaan olevan jo yli 7,5 miljardia ihmistä. Väestönkasvu lisää perustarpeita, ja esimerkiksi ruokapakkauksissa käytettävän elintarvikepakkauskartongin kysyntä kasvaa. Stora Enso tekee jo nyt materiaalin joka kolmanteen kartonkiseen juomatölkkiin maailmassa, eikä yhtiöllä ole aikeena luopua palkintopallisijasta jatkossakaan.

Yhtiön kasvua vetää Renewable Packaging -liiketoiminta-alue, erityisesti Kiinan investoinnin ja Pakistanin yritystoston vauhdittamana. Molemmissa maissa Stora Enso alkaa tehdä kuluttajapakkauskartonkia kasvaville markkinoille. Biomaterials-liiketoiminta-alue taas on keskittänyt kasvunsa puuviljelmäperäisen sellun ympärille Latinalaiseen Amerikkaan. Kun Montes del Platan tehdas Uruguayssa saa sellukattilansa kuumaksi, aletaan Etelä-Amerikasta kuljettaa enenevässä määrin sellua muualle maailmaan.

Building and Living -liiketoiminta-alue nostaa puurakentamisen uuteen kukoistukseen. Ristiinliimatusta puusta, CLT:stä, rakentaminen on vastaus esimerkiksi väestön vanhenemisen aiheuttamaan hoivapalveluiden tilanpuutteeseen. Vuosien rakennusprojektien sijaan CLT-talot valmistuvat muutamissa viikoissa.

Kaiken bisneksen taustalla on vastuu ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnista. Stora Enso kuuntelee sidosryhmiään ja tekee tiivistä töitä yhdessä heidän kanssaan. ■

Kassavirta- veturit

Kasvu- veturit

Uusi uljas maailma
Stora Enso haluaa irti fossiilisten raaka-aineiden käytöstä ja tekee yhteistyötä muiden yritysten kanssa saavuttaakseen tämän ympäristölle elintärkeän tavoitteen.

Biomaterials
Etelä-Amerikasta muualle maailmaan rahdattavan sellun määrä lisääntyy, kun Montes del Platan tehdas alkaa keittää sellua vuoden 2013 puolivälissä.

Building and Living
Puurakentaminen kiihtyy ja ristiinliimatun puun, CLT:n, tuotantoon tehdyt investoinnit alkavat maksaa itseään takaisin.

Renewable Packaging
Kuluttajien tarpeiden muuttuminen vaikuttaa eniten pakkausliiketoiminnan strategisiin investointihankkeisiin. Renewable Packaging investoi muun muassa Kiinaan, Pakistaniin ja Puolaan.

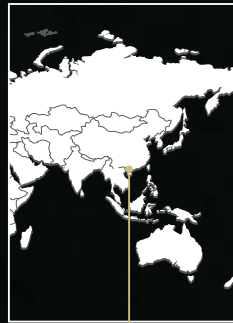
Tulevaisuus

Eettinen liiketoiminta ja ihmisoikeudet
Stora Enso kiinnittää erityistä huomiota liiketoiminnan eettisyyteen ja ihmisoikeuksien toteutumiseen.

Yhteenkuuluvuus (shared reality)
Jatkuva vuoropuhelu ja yhteiset hankkeemme sidosryhmien kanssa tekevät Stora Ensosta arvostetun yhteistyökumppanin.

Vastuullinen maan ja luonnonvarojen käyttö
Stora Enso edistää yhdessä paikallisten kanssa monipuolista ja kestävästä maan ja luonnonvarojen käyttöä.

Mahdollisuuksien valtakunta

Guangxi
Kiina

Kiinan Guangxiin, Etelä-Kiinan meren rannalle nousee pohjoismaisen yrityshistorian kenties suurin teollinen investointi. 120 000 hehtaarin puuviljelmiltä saadaan raaka-aine selluun, jota käytetään tuottamaan vuosittain 450 000 tonnia nestepakkauskartonkia kiinalaisten kuluttajien kiihtyvään kysyntään. Stora Enson jättimäistä hanketta ei ole saatu käyntiin kivuitta.

Teksti Jenita Sillanpää, Eeva Taimisto

Kuvat Vesa Laitinen, Kaapo Kamu, Corbis, Shutterstock

Shanghai

Wu Xinyi, 3, juoksee kultakaljalaman ohi. Hän pujahtaa vaalean nahkasohvan ja kirjahyllyn välistä, ohittaa Samsungin taulutelevision, väistää Nalle Puh -keinutuolia ja hyppää tasajalkaa parvekkeelle. Sitten hän kääntyy, virnistää ja ottaa taas vauhtia.

Wu Haijun, 34, hymyilee tyttärelleen ja jatkaa kotinsa esittelyä. Täällä olohuone: kukkatapetti, sohva, viininpunainen ilmastointilaitte, puputarra ikkunassa. Tuolla makuuhuone: iso kaareva ikkuna, parisänky ja tyttären sänky, johon on pedattu Ikean sydänlakanat.

Sitten vielä vaimon vanhempien makuuhuone, varastohuone, keittiö ja kylpyhuone. ”Neljä huonetta ja keittiö”, Wu Haijun sanoo ja istuu sohvalle vaimonsa **Cheng Weifein**, 31, viereen.

On sunnuntai-iltapäivä Shanghaissa. Sunnuntaisin perhe käy puistossa, Wu Haijunin vanhempien luona syömässä, ehkä kävelyllä.

Tai sitten ostoksilla.

Wu Haijun ja Cheng Weifei ovat aika tavallisia, koulutettuja shanghaialaisia. He ovat opiskelleet hyvissä yliopistoissa, työskentelevät pankkialalla, tekevät paljon töitä ja haluavat viettää mahdollisimman paljon aikaa perheen kanssa.

Jos he haluavat ehtiä ostoksille, se pitää tehdä viikonloppuna.

Ostosten tekeminen on helppoa. Perheen kodin lähellä on monta ostoskeskusta, jotka pullistelevat vaatekauppoja, lounasravintoloita, lasten puuhapaikkoja ja ruokamarketteja. Usein keskuksissa hujauttaa useampi tunti.

Kun Cheng Weifei ja Wu Haijun valitsevat ostettavaa, tärkeintä on laatu. Sitten katsotaan hintalappua. Aika usein ostoskärryihin päätyy länsimaisia merkkejä.

”Luotan niihin ehkä enemmän kuin kiinalaisiin brändeihin”, Wu Haijun sanoo ja nykäisee sinisen Lacoste-villapaitansa hihaa.

Ympäristöystävälliset tuotteet kiinnostavat Wu Haijunin perhettä, kunhan ne eivät maksa liikaa.

Kiinalaiset ihailevat länsimaisuutta, sen tietää myös shanghaialaisen Hult International Business Schoolin suomalainen rehtori, **Pia Polsa**.

”Länsimaisen elämän ihailu on hyvin tyypillistä kaikille kehittyville maille, mutta Kiinassa kotimaiset tuotteet ovat niin laadukkaita, ettei kiinalaisilla olisi mitään syytä ihaila länsimaisia merkkejä. Esimerkiksi osa kopiotuotteista on niin hyvälaatuisia, että alan asiantuntijoidenkin on vaikea erottaa niitä aidoista”, kertoo vähittäiskauppaa tutkinut kauppatieteen tohtori Polsa.

Kiinalaiset tietävät itsekkin, että moni länsimainen merkkituote valmistuu kiinalaisissa tehtaissa.

”Muutos muutamien vuosien takaiseen on hurja, sillä ani harva luksustuotekaan tehdään enää muualla kuin Kiinassa”, Polsa sanoo.

Järkeä ja ostokset

Lattianrajasta pärähtää kimeä ääni, sitten toinen. Wu Xinyi painelee muovisen lelunsa nappeja, puhuu isoäitinsä **Xia Jinmein** kanssa ja kurkkii sohvalle.

1980-luvulla, kun Wu Haijun ja Cheng Weifei olivat lapsia, maailma ja Shanghai olivat erilaisia. Ostoskeskuksia ei ollut, vaatteet oli tehty itse ja tavaroiden ostamiseen tarvittiin muutakin kuin rahaa.

Jos halusi ostaa television, piti olla kuponki. Uusi takki? Kuponki. Uusi sohva? Kuponki.

”Vanhemпамме säästivät rahaa, koska he eivät olleet varmoja, mitä tulevaisuudessa tapahtuu”, Wu Haijun sanoo ja tekee tilaa tyttärelleen, joka kiipeää sohvalle.

”Nykyään voimme käyttää rahaa myös asioihin, jotka eivät ole ehdottoman välttämättömiä. Aika paljon on kiinni siitä, paljonko haluaa ostaa.”

Eniten asioita ostetaan tyttärelle. Wu Xinyi rakastaa erityisesti kirjoja ja piirtelyä, mutta olohuoneen lattialla on kasa muitakin leluja: magneettitaulu, muovinen juna, muovinen lääkäri-laukku, muovinen työkalupakki ja palapelejä.

Mutta mitä perhe ostaisi, jos he voisivat ostaa ihan mitä tahansa?

Wu Haijun vilkaisee vaimoaan, hymyilee vähän ja sanoo:

”Vaimoni listalla uusi käsilaukku olisi varmasti kymmenen tärkeimmän joukossa”.

Molempia naurattaa.

Oikeasti perheen lista on paljon järkevempi: Pitäisi ostaa isompi asunto, koska keväällä syntyy toinen lapsi. Pitäisi ostaa auto.

”En tarkoita Ferraria. Auton pitää olla iso, jotta koko perhe mahtuu kyytiin.”

Sitten pitäisi varata rahaa lasten opintoihin.

Kiinassa kilpailu on kovaa ja hyvä opiskelupaikka

”Kulutustottumusten muutokset viimeistään osoittavat sen, mitä kiinalaiset pitävät turvallisena.”

elintärkeä. Suurin osa aloittaa piano- ja kielitunnit jo kolmevuotiaana.

”Se aiheuttaa kovia paineita lapsille ja vanhemmille”, Wu Haijun sanoo.

”Perhe on vahvasti mukana kiinalaislasten ja -nuorten valinnoissa pienestä pitäen. On hyvin tavallista, että vielä parikymppisenkin opiskelupaikan päättävät vanhemmat. Opiskelupaikkavalinnassa nimekkäät länsimaiset yliopistot vievät voiton”, Pia Polsa kertoo.

Wu Haijun hymyilee.

”Lisäksi säästöjä pitää olla terveystaksuja varten. Meillä on siis edelleen paljon asioita, joihin pitää varautua ja joita varten pitää säästää.”

Voiko onnea ostaa?

Kolmivuotias Wu Xinyi on hiipinyt taas sohvan viereen, kurkistaa isäänsä keltaisen sateenvarjon alta ja nauraa. Hän on laittanut päähänsä valkoisen olkihatun ja sipsuttelee olohuoneen päästä päähän sateenvarjo kallellaan, huomiosta nauttien.

Tyttö näyttää onnelliselta. Isä ja äiti haluavat, että hän on onnellinen jatkossakin. Siksi ostoksilla pitää aina miettiä myös tavaroiden turvallisuutta, erityisesti ruokakaupassa.

Vuonna 2008 Kiinaa ravisteli ruokaskandaali, kun maitojauheista ja muista maitovalmisteista löytyi melamiinia. Lähes 300 000 lasta sairastui ja useita kuoli. Skandaalin vaikutus kulutustottumusten muuttumiseen on väistämätön.

”Olen ihan varma, ettei melamiinikatastrofi ole ollut Kiinan ainoa yhtä iso ruokaskandaali viime vuosina. Länsimainen lehdistö ei vain saa tietää kaikista niistä. Kulutustottumusten muutokset viimeistään osoittavat sen, mitä kiinalaiset pitävät turvallisena”, Pia Polsa uskoo.

Miten Wu Haijun voi kaupan hyllyjen välissä tietää, että tuote on varmasti turvallinen?

Ei mitenkään.

”Siksi luotamme tunnettuihin brändeihin”, hän sanoo.

Joskus perhe ostaa maitojauhetta, joka on tuotettu ulkomailla. Länsimaiset tuotteet myyvät hyvin ruokakaupoissakin.

”Ymmärrän, että tarkan seulan läpikäyneitä länsimaisia ruokia ostetaan turvallisuuden takia. Silti on sääli Kiinan oman talouden kannalta, että kotimaisen ruoan arvostus on laskussa. Esimerkiksi ruokatoreilta saa ihania tuoreita munia, kasviksia ja vaikka mitä. Maalaisjärki auttaa ostoksilla”, Polsa toteaa.

”Ani harva luksus-
tuotekaan tehdään
enää muualla kuin
Kiinassa.”

Pia Polsa

Beihai

Ruohon peittämä kenttä veloo mudassa. Aamulla on satanut, ja jos kenkä lipeää mättäiden muodostamalta polulta, se uppoaa kuraan. Tänne, yli 2 000 kilometrin päähän Shanghaista lounaaseen, Guangxin maakuntaan Beihaihin, nousee pohjoismaisten yritysten kenties kaikkien aikojen suurin teollinen investointi, huippumoderni sellu- ja kuluttajapakkauskartonkitehdas tuhansia tonneja painavine konelinjoinen.

Toistaiseksi Stora Enson tie Guangxissa ei ole ollut kuopaton. Ensin tarvittavien lupien ja viranomaisten hyväksynnän saaminen kesti ennakoitua kauemmin. Nyt yhtiö odottaa Kiinan keskushallinnolta lopullista investointilupaa vuosikapasiteeteiltaan 450 000 tonnin kartonkikoneen ja 900 000 tonnin sellutehtaan sekä voimalaitoksen ja muiden tukitoimintojen superkompleksille.

Stora Enso toimii Guangxissa yhdessä valtio-omisteisen, Guangxin maakuntahallinnon alaisuudessa toimivan Guangxi Forestry Groupin kanssa. Ilman paikallista kumppania hanke olisi mahdoton toteuttaa.

”Säädökset eivät tue tällaisissa projekteissa länsimaisten yritysten toimintaa yksin Kiinassa, vaan mukana on oltava paikallinen kumppani. Lisäksi lainsäädäntö muuttuu koko ajan niin, että ulkomaisen yrityksen perustaminen Kiinaan menee aina vain vaikeammaksi”, toteaa Guangxin tehdasprojektista vastaava **Markus Mannström**.

Vuosien varrella kilpailuasetelma alalla on muuttunut merkittävästi, ja jotkut paikalliset ovat alkaneet kyseenalaistaa puukuidun antamisen ulkomaisille yrityksille.

Yhteisyrityslupaprosessin venyminen on antanut Stora Ensolle aikaa oppia enemmän investoimisesta Kiinassa.

”Tämä ei ole ollut helppoa, mutta sinä aikana olemme ehtineet moneen kertaan laskea, pohtia ja harkita koko projektin mielekkyyttä, mikä on

Stora Enso ei lähtenyt Guangxiin hetken mielijohteesta. Hankkeen historia ulottuu 2000-luvun alkuun, jolloin yhtiö tunnusteli mahdollisuuksia puuviljelmien perustamiseen Kiinassa.

vain vahvistanut uskoamme tähän hankkeeseen”, Mannström kuvailee.

Vuosien valmistelut

Ainakin osasyynsä Stora Enson vaikealle alkutaipaleelle Kiinassa on ollut kokemattomuus, sillä yhtiö ei ole aiemmin rakentanut mitään näin suurta Kiinassa. Stora Ensolla on jo maassa kaksi paperitehdasta: hienopaperitehdas Suzhoussa ja painopaperitehdas Dawangissa. Ensimmäinen on vanha Storan tehdas, Dawangiin taas siirrettiin vanha kone Maxaun-tehtaalta Saksasta. Stora Ensolla on Kiinassa myös tuotanto- ja jakeluyksiköitä pakkausyhtiö Inpac Internationalin kautta sekä kaksi hylsytehdasta. Yhtiö ei ole koskaan aloittanut tehdasprojektiä tyhjältä kentältä lohikäärmeiden maassa. Nyt tahto ajoi uskallusta eteenpäin.

”Jääräpäinen ja määrätietoinen on saanut olla”, Markus Mannström myöntää.

Stora Enso ei lähtenyt Guangxiin hetken mielijohteesta. Hankkeen historia ulottuu 2000-luvun alkuun, jolloin yhtiö tunnusteli mahdollisuuksia puuviljelmien perustamiseen Kiinassa.

”Silloin lähdettiin katsomaan ja oppimaan, hyvin pienessä mittakaavassa. Myöhemmin näimme mahdollisuudet, joita Kiinassa oli”, Mannström kertoo.

”Meidän teollisuudenalamme on hyvin raaka-aineriippuvainen ja tiesimme, että tärkeintä on huolehtia raaka-aineen saannista. Helpointa on tehdä se niin, että pystyy itse hallitsemaan raaka-ainepohjaa”, hän jatkaa.

Meni kuitenkin useampi vuosi, ennen kuin skenaarioissa edettiin pidemmälle puuviljelmien kasvattamisesta. Vuonna 2006 syntyi ajatus kokonaisen tuotantoketjun, raaka-aineesta lopputuotteeseen, perustamisesta Guangxiin.

”Ensin on puuta, sitten on saha, sitten tehdään sahatusta puusta sellua ja lopulta sellusta paperia tai kartonkia”, Mannström yksinkertaistaa.

”Sehän on tämän alan peruslogiikka, joka on ollut käytössä Suomessa ja Ruotsissa vuosisatoja.”

Vuonna 2007 Stora Ensossa päätettiin, että Guangxista lähdetäisiin hakemaan muutakin kuin vain raaka-ainetta. Siihen oli kaksi syytä: ensinnäkin kuluttaminen ja asiakaskäyttäytyminen olivat muuttuneet, ja toiseksi kartonkisten elintarvikepakkausten kysyntä kasvoi.

Toisaalta Stora Enson isot asiakkaat, erityisesti nestepakkauksia valmistavat, toimivat jo Kiinassa, joten jos asiakkuudet haluttiin säilyttää, ei voitu jäädä odottelemaan kilpailijoiden siirtoja.

”Stora Enso toimittaa nyt kolmasosan kaikista maailman nestepakkausten raaka-aineista eli nestepakkauskartongista. Jos haluamme

olla jatkossakin kolmansia tai kenties vieläkin isompia, meidän pitää mennä kasvumarkkinoille ja kovaa”, Mannström painottaa.

Guangxin-tehtaan on kaavailtu valmistavan kuitupohjaista nestepakkauskartonkia eli esimerkiksi maitotölkeissä ja pikaruokaloiden juomamukeissa käytettävää kartonkia. Sen kysynnän on ennustettu kasvavan Kiinassa kymmenen prosentin vuosivauhtia tulevan vuosikymmenen aikana.

”Minkä tahansa liiketoiminnan kestävä tuloksenteko vaatii jotakin ainutlaatuista tarjottavaa asiakkaille. Se voi olla hyötyjä tuotteessa tai prosessissa kustannustehokkaalla tavalla – tai jotain, mitä kilpailijoiden on hyvin vaikea kopioida, kuten toimintojen integroiminen puuviljelmiltä

Markus Mannström
”Jääräpäinen ja määrätietoinen on saanut olla.”

Hanke luo Guangxin provinssiin yhteensä noin 30 000 uutta työpaikkaa.

teknisesti edistyskellisiin tuotteisiin saakka”, sanoo Stora Enson Renewable Packaging -liiketoiminta-alueen johtaja **Mats Nordlander**.

”Juuri siksi olemme valinneet erottautumisen erikoistuneilla, huippuluokan kartonkituotteilla ja koko tuotantoketjun integroinnilla. Tämä on kustannustehokas ratkaisu Kiinan markkinoille.”

Stora Enson Guangxin investoinnin kokonaisarvo on noin 1,6 miljardia euroa. Jättimäinen projekti saa oikeutuksensa siitä, että se toteuttaa strategiaa Stora Enson muuttamiseksi uudistuvien materiaalien yhtiöksi.

Modernin sellutehtaan rakentaminen kestää runsaat kaksi vuotta. Stora Enson suunnitelmien mukaan ensin Guangxiin valmistuu sellutehdas, sitten kartonkitehdas, joka starttaa noin kvartaalin sellutehtaan perässä.

”Se on looginen starttijärjestys, koska kartonki tarvitsee sellua. Järkevintä on tehdä vähän enemmän sellua kuin omaan tuotantoon tarvitaan ja sitten kuivata ylimääräinen sellu ja myydä se markkinoilla. Sellutehdashan voi parhaiten, jos se käy koko ajan”, Markus Mannström kuvailee.

”Vaikka maailmassa tarvitaan vähemmän paperia, maailmassa tarvitaan aina sellua. Sitä tullaan aina käyttämään eri kuitupohjaisissa tuotteissa raaka-aineena, olivatpa ne sitten paperia, kartonkia tai jotain muuta”, Mannström muistuttaa.

Uusia asuntoja ja odottavaa tunnelmaa

Palataan takaisin tehtaiden perustuksia odottavalle kentälle Tieshangangin teollisuusalueelle Beihaihin, lähelle Kiinanmeren rantaa. Kentän ympäristö ei näytä teollisuusalueelta. Ympäri seisoa tyhjiyttään ammottavia asfaltiteiteitä ja kauempana siintää pari asuintaloa. On täysin hiljaista lukuun ottamatta mereltä puhaltavan tuulen ääntä.

”Odottava tunnelma”, **Luo Yang** sanoo ja virnistää.

Hän vastaa Stora Enson tehdashankkeen yritysasioista, ja tuntee hankkeen hyvin.

”Ilmapiiri täällä muuttuu, kun tehdas alkaa nousta”, Luo Yang toteaa, ja katsoo taivaanrantaan.

Paljon on jo ehtinyt muuttuakin. Stora Enson tehdaskentän alueella asui aiemmin 467 perhettä, jotka saivat elantonsa maanviljelyksestä. Kun alue päätettiin viranomaisten toimesta siirtää teollisuuskäyttöön, kyläläisten oli siirryttävä alta pois. Asukkaat siirrettiin Nanlen asuinalueelle noin kilometrin päähän.

”Kyläsiirtäminen ei ole Kiinassa epätavallista. Moni muistaa jutut kyläsiirtämisestä

Tämä ei näytä teollisuusalueelta. On täysin hiljaista lukuun ottamatta mereltä puhaltavan tuulen ääntä.

Luo Yang

”Stora Ensossa on lähdetty siitä, että kyläläisten eteen on tehtävä enemmän.”

pois esimerkiksi Pekingin olympialaisten ja World Expon alta”, Pia Polsa kertoo.

”Kun ihmisiä on 1,3 miljardia, rakennusprojekteja on yleensä vaikea toteuttaa ilman asuintalojen siirtämistä”, Luo Yang muistuttaa.

Kiinassa viranomaiset huolehtivat siitä, että siirretyt kyläläiset saavat siirrosta taloudellisen korvauksen.

”Kiinalaiset eivät välttämättä pidä kyläsiirtämistä pakkomuuttamisena niin kuin se länsimaalaisille monesti näyttyy. Suurin osa on tyytyväisiä muuttamisesta saatavaan korvaukseen”, Polsa sanoo.

”Stora Ensossa on kuitenkin lähdetty siitä, että kyläläisten eteen on tehtävä enemmän”, Luo Yang sanoo. ”Meillä on siirretyille kyläläisille kattava tukiohjelma. Tuemme kyläläisten koulutusta, pienimuotoista yritystoimintaa ja työllistymistä tarjoamalla taloudellista tukea ja tietoa. Aika moni kyläläinen toivoo saavansa pysyvää työtä, kun tehdään rakentaminen alkaa.”

Osaamisen viemisessä on riskinsä

Kun tehdas käynnistyy, teollisuusalueen tyhjä ja leveät asfaltitiet täyttyvät nopeasti rekoista. Työvoimaa tarvitaan paitsi tehtaalla, myös puunkuljetuksissa. Tehdas työllistää valmistuttuaan paikallisesti noin 700 työntekijää. Suurin osa uusista työpaikoista syntyy kuitenkin puunkorjuuseen. YK:n kehitysohjelma UNDP on arvioinut, että Stora Enson hanke luo Ranskan kokoiseen Guangxin provinssiin suoraan ja välillisesti yhteensä noin 30 000 uutta työpaikkaa.

”Hanke on Guangxillekin tärkeä siinä mielessä, että se on alueena yksi Kiinan vähiten kehittyneistä ja se elää pääasiassa maa- ja metsätaloudesta. Kiina kuitenkin kehittyy niin valtavasti, että ympäri maata on lukematon määrä tämänkokoisia ja vieläkin isompia hankkeita käynnissä”, projektinjohtaja Markus Mannström kertoo.

Kymmenien tuhansien ihmisten työllistämiseen ei silti kiinalaisten mielestä pelkästään oikeuta tehdashanketta.

”Kiinalaiset arvostavat sitä, että ulkomaiset yritykset tuovat osaamistaan maahan. Erityisen arvostettua on esimerkiksi se, että kiinalaiset oppivat länsimaisilta yrityksiltä jonkin alan uusinta teknologiaa tai johtamistaitoa”, huomauttaa Pia Polsa, joka on itsekin asunut Guangxin provinsissa.

Uuden teknologian ja osaamisen viemisellä Kiinaan on myös omat riskinsä.

”Aina jonkin erityisosaamisen ’uhraaminen’ Kiinaan vietäväksi ei ole edes järkevää. Kiinalaiset ovat nopeita oppimaan ja hyödyntävät kyllä tilanteen. Yhtäkkiä voikin olla niin, että kiinalaiset ovat ajaneet kehityksessä ohi”, Polsa muistuttaa.

”Me olemme varautuneet siihen, että kiinalaiset haluavat oppia keittämään sellua ja tekemään elintarvikekartonkia. Stora Enso ei uskaltaisi kuitenkaan lähteä Kiinan markkinoille, jos olisimme samalla viivalla heidän kanssaan. Tiedämme olevamme parempia tekemään vaativia kartonkilajeja, mutta meidän pitää varmistua siitä, että olemme edellä jatkossakin”, Markus Mannström kertoo.

”Tasalaatuinen tuotanto on vielä kaukainen haave monille alan uusille tekijöille.”

Oikeaa puhetta kylän asioista

Puuta korjataan eukalyptusviljelmillä, jotka sijaitsevat eri puolilla Guangxin maakuntaa: tehdasta lähellä olevalla Beihain alueella sekä pohjoisempana Yulinissa, Dongmenissa ja Nanningissa. Kaiken kaikkiaan tehdas saa raaka-aineensa noin 120 000 hehtaarin kokoiselta puuviljelmäalueelta.

Suurin osa eukalyptuksen kasvatukseen käytettävästä maasta on valtion omistamaa metsämaata, jonka Stora Enso on vuokrannut käyttöönsä. Vajaa kolmannes maasta on paikallisten kyläläisten hallinnassa olevaa yhteismaata, jonka Stora Enso on vuokrannut käyttöönsä joko suoraan kyläläisiltä tai paikallisilta yrittäjiltä, jotka ovat vuokranneet maan kyläläisiltä määräajaksi jo ennen Stora Enson tuloa alueelle. Beihain alueella puuviljelmät sijaitsevat pääosin kyläyhteisön maalla, joka sijaitsee maan vuokralle antaneiden kylien välittömässä läheisyydessä.

Yksi puuviljelmistä sijaitsee Nanshanin kylän lähetyvillä Gongguanissa, jonne Stora Enson kylävastaavat **Chen Haiping** ja **Sun Daliang** ovat matkalla. Puuviljelmä on tyypillinen Stora Enson vuokraama alue Beihaissa: kyläyhteisöltä vuokratut noin 500 hehtaaria metsämaata sijaitsevat kylän kupeessa.

Chen Haiping

”Aiemmin me emme puhuneet tarpeeksi kyläläisten kanssa.”

Sun Daliang

”Kyläläiset tukkivat tiet pariin kertaan, jottemme pääsisi kulkemaan puuviljelmille autolla.”

”Käyn juttelemassa ihmisten kanssa melkein päivittäin, samalla kun käyn katsomassa puuviljelmiä”, Chen kertoo.

”Jos emme kävisi kyläläisten luona säännöllisesti, emme tietäisi, mitä kylässä tapahtuu eivätkä kyläläiset tietäisi, mitä storaensolaiset puuhaavat viljelmillä. Siitä voisi seurata väärinymmärryksiä ja konflikteja. Paikallisille ihmisille on kerrottava ajoissa, jos aiomme esimerkiksi ajaa kylän läpi isoilla rekoilla.”

Vuosien aikana on ollut joitain konflikteja. ”Stora Enso vuokrasi Nanshanin kylän maat vuonna 2003”, Sun kertoo ohjatessaan farmari-autoa kylään vievälle hiekkatielle.

”Ennen vuotta 2009 meillä oli ongelmia kyläläisten kanssa. He kielsivät meitä kulkemasta täällä. He tukkivat pariin kertaan tiet, jottemme pääsisi kulkemaan puuviljelmille autolla.”

Chen nyökkää. ”Me emme puhuneet silloin tarpeeksi kyläläisten kanssa. He eivät ymmärtäneet, mitä me teemme täällä, emmekä me ymmärtäneet sitä vastustamista. Tilanne on parantunut muutamassa vuodessa ihan vain keskustelemalla.”

Joskus keskusteluyhteyden saaminen kyläläisiin voi olla vaikeaa. Guangxin maakunnassa asuu vielä vähemmistökansallisuksia, joiden puhumia lukuisia eri kiinan kielen murteita eivät kaikki kiinalaisetkaan ymmärrä.

”Yhteyksiä luodaan tietenkin keskustelemalla, ja keskusteleminen on hyvin vaikeaa, jos et osaa paikallista murretta. Länsimaisen yrityksen voi olla lähes mahdotonta löytää osaajia, jotka hallitsevat hyvin niin yhtiön substanssin kuin paikallisen kielenkin. Siinä mielessä kiinalaiset yritykset ovat etulyöntiasemassa omassa maassaan”, Pia Polsa toteaa.

Maanvuokra tulonlähteenä

Nanshanin kylä sijaitsee laaksossa, jota ympäröivät eukalyptuspuiden peittämät kukkulat. Laaksoon on istutettu riisi-, vihannes- ja maapähkinäviljelmiä. Siellä täällä peltoa kyntää härkä. Chen ja Sun heilauttavat kättä kyläpäällikkö **Fan Xianlulle**. Hän tulee juttusille, ja Chen ja Fan pistävät tupakaksi. Saitä kiitellään puolin ja toisin. Viereisellä pihalla nainen kuivattaa riisiä. Hän esittäytyy **Zhu Anfangiksi**, ja kysyy, voiko tulla seuraamme istumaan varjoon. Pihapiiriin istahtavat myös **Fan Huigang** sekä **Fan Shaolong**, paikallisen kyläkoulun rehtori. Zhu tarjoaa kaikille vihreää teetä.

”Stora Enso on vuokrannut tämän kylän maita jo monta vuotta”, kertoo kyläpäällikkö Fan Xianlu.

”Puolet maista on vuokrattu suoraan kylältä Stora Ensolle, ja puolet maista kylä on

”Maasta saatava vuokra on kylälle tärkeä tulonlähde.”

Eteenpäin

Kolmasosa Nanshanin kyläläisistä on lähtenyt etsimään töitä muualta. Fan Huigang ja Fan Shaolong toivovat, ettei kylä tyhjene tulevaisuudessa.

vuokrannut paikallisille yrittäjille, jotka ovat vuokranneet ne eteenpäin Stora Ensolle”.

Fan Huigang ja Fan Shaolong nyökyttelevät. ”Maasta saatava vuokra on kylälle tärkeä tulonlähde”, kyläpäällikkö Fan Xianlu jatkaa.

”Kolmasosa kyläläisistä on lähtenyt muualle töihin, tänne jääneet saavat elantonsa maanviljelyksestä.”

Zhu Anfang toivoo ettei kylä tyhjenisi tulevaisuudessa.

”Olen asunut täällä koko ikäni, kuten me kaikki. Täällä on hyvä asua, täällä on parempi ilma kuin kaupungissa. On helpompaa hengittää.”

Kyläpäällikkö Fan Xianlu hörppää teetä.

”Meillä on mutkattomat välit storaensolaisten kanssa”, hän toteaa.

”Mutta sopimusasioissa on vielä parannettavaa. Parasta olisi, jos voisimme tulevaisuudessa tehdä kaikki maanvuokrasopimukset suoraan Stora Enson kanssa. Nyt välikäsi kahmaisee Stora Enson maksamasta vuokrasta liian suuren siivun ja kyläläiset saavat liian vähän.”

Jotain konkreettista näytettäväksi

Stora Enson suhteet kyläläisiin eivät ole parantuneet kaikkialla yhtä nopeasti kuin Nanshanissa. Yhtiöllä on edelleen hallussaan kyliltä vuokrattua maata, johon liittyy ratkaimattomia kiistoja kyläläisten ja maan yhtiölle vuokranneen yrittäjän välillä. Joissain tapauksissa kyläläiset pitävät vuokrasopimuksia väären-

nettyinä ja vastustavat Stora Enson läsnäoloa maillaan.

Stora Enson tekemien vuokrasopimusten oikeudenmukaisuutta on arvosteltu myös eurooppalaisessa mediassa. Maan vuokraamista välikäsiltä eli paikallisilta yrittäjiltä on kritisoitu, sillä vuokratessaan maata välikäsiltä yhtiö ei voi tietää, kohteleeko välikäsi kyläläisiä oikeudenmukaisesti. Vuonna 2011 julkaistu dokumentti-elokuva *Punaisen Metsän Hotelli* syyttää Stora Ensoa liittoutumisesta paikallisviranomaisten kanssa, jotka ovat vieneet kyläläisten maita väkivalloin.

Stora Enso on vastannut kritiikkiin myöntämällä, että maanvuokrauksessa on tehty virheitä, ja ilmoittamalla selvittävänsä kaikkien tekemiensä maanvuokrasopimusten laillisuuden. Yhtiö on myös luvannut korjata kaikki maanvuokrasopimukset, joihin liittyy juridisia epäselvyyksiä

Fan Xianlu

”Parasta olisi, jos voisimme tulevaisuudessa tehdä kaikki maanvuokrasopimukset suoraan Stora Enson kanssa.”

tai konflikteja kyläläisten kanssa. Sopimusten korjaaminen on kuitenkin hidasta, sillä se edellyttää toisen sopimusosapuolen hyväksynnän, ja konfliktitilanteissa osapuolena on yleensä paikallinen yrittäjä eli välikäsi. Stora Enso on myös kehittänyt maanvuokrausprosessiaan varmistaakseen, ettei yhtiö vuokraa enää konfliktialttiita maita.

Stora Enson maanvuokraustoimintaa Guangxissa on selvitetty myös YK:n kehitysohjelma UNDP:n teettämässä yhtiön ympäristö- ja sosiaalisten vaikutusten selvityksessä. Vuonna 2012 julkaistussa raportissa selvitetään maanvuokraamisen haasteita Etelä-Kiinassa ja annetaan Stora Ensolle toimenpidesuosituksia. Raportissa todetaan myös viestinnän ja yhteistyön tärkeys kyläläisten kanssa. Samaisessa selvityksessä todetaan, että metsämaan markkinahinta

Maan vuokraamista välikäsiltä eli paikallisilta yrittäjiltä on kritisoitu, sillä vuokratessaan maata välikäsiltä yhtiö ei voi tietää, kohteleeko välikäsi kyläläisiä oikeudenmukaisesti.

Lv Lingli

”Tavalliset ihmiset pitäisi saada mukaan osallistumaan kyliä koskevaan päätöksentekoon. Myös naiset.”

Guangxissa on kaksinkertaistunut vuosien 2004 ja 2009 välillä. Maasta saatavan tulon nousu on lisännyt paitsi varallisuutta Guangxissa, myös eroja kylien maastaan saamien vuokratuottojen välillä.

”On ollut vaikeaa saada ihmiset uskomaan, että meillä on teollisuushanke meneillään, vaikkei mitään vielä näyäkään. Moni paikallinen ajattelee, että ’te olette täällä vain näiden metsien takia, te haluatte viedä meidän puumme’. Projekti on helpompi hyväksyä, kun meillä on jotain konkreettista näyttää näille ihmisille. Kun kaivurin kauhat alkavat kaivaa”, Markus Mannström uskoo.

Pelkkä raha ei riitä

Guangxin yliopisto tutkii vuonna 2011 alkaneessa seitsemänvuotisessa hankkeessa Stora Enson puuviljelmien vaikutuksia kyläläisten elämään. Professori **Lv Lingli** tutkimusryhmineen on kerännyt sosioekonomista aineistoa yhtiön toiminta-alueelta keskittyen erityisesti kyliin, joissa maanvuokraukseen liittyy konflikteja. Linglin tutkimusryhmä on haastatellut vuosien varrella satoja kyläläisiä ja analysoinut, kuinka kylien hyvinvointia voitaisiin edistää samalla, kun Stora Enso toimii alueella ja vuokraa maata.

Stora Enson toiminnasta professorilla on sekä hyvää että vähemmän mairittelevaa sanottavaa.

”Keskimäärin paikallisilla ihmisillä ei ole mitään Stora Ensoa vastaan. Oikeastaan päinvastoin – monet tietävät, että yhtiö on laittanut paljon rahaa kylien tukemiseen, teiden rakentamiseen ja vastaavaan.”

Professorin mielestä pelkkä raha ei silti riitä: sitä pitää jakaa oikeudenmukaisesti.

”Yhtiön pitäisi muuttaa lähestymistapaansa kyliin. Storaensolaisten pitäisi puhua enemmän tavallisille kyläläisille, eikä vain kyläpäälliköille. Tavalliset ihmiset pitäisi saada mukaan osallistumaan kyliä koskevaan päätöksentekoon. Myös naiset.”

Professori Linglin mukaan osallistamisessa on avain ristiriitojen ratkaisuun.

”Kyläläiset hermostuvat, jos he eivät tiedä miksi ja mitä jostain asiasta on sovittu Stora Enson kanssa, tai miksi jotkut saavat Stora Ensolta rahaa hankkeisiinsa ja toiset eivät. Kyläläisiä on kuultava mahdollisimman monipuolisesti.”

Myös paikallinen kansalaisjärjestö Beihai Civil Volunteer Association tuntee Stora Enson toiminnan kylissä. Järjestö on tehnyt yhteistyötä Stora Enson kanssa tukemalla vähävaraisia opiskelijoita, köyhiä lapsia ja opettamalla kylissä

englantia. Järjestön aktiivit tuntevat monet Beihain alueen kylät hyvin ja tietävät, mitä Stora Ensosta kylissä ajatellaan.

Järjestön puheenjohtaja **Xu Haiou** tiedostaa kuitenkin myös yhtiön haasteet Guangxissa.

”Kyläläiset eivät useimmiten tiedä, mikä Stora Enso on. Osa ihmisistä pitää Stora Ensoa hyväntekeväisyysjärjestönä, koska se ei tuota täällä vielä mitään. Osa taas suhtautuu yhtiöön hyvin epäluuloisesti. Stora Enson pitäisi kertoa paikallisille ihmisille siitä, mitä se tekee ja millaiset arvot sillä on. Stora Enso on täällä uusi yritys, vaikka sillä on Euroopassa 800 vuoden historia. Ihmisten pitää kuulla siitä. On ainutlaatuista, että yhtiö ollut olemassa Yuan-dynastian ajoilta asti.”

Nanning

Johnny Zhou, Stora Enson Nanningin alueen yritysvastuupäällikkö, tietää, että yhtiön vakiinnuttaminen guangxilaisten tietoisuuteen vaatii kovaa työtä.

”Stora Enso ei tarkoita kiinaksi mitään, ja yhtiön nimi on siksi vaikea muistaa”, Zhou kertoo.

Hän kutsuu mukaansa tutustumaan Tong Huan kylään Keski-Guangxiin, joka sijaitsee keskellä valtion metsämaita, jotka Stora Enso on vuokrannut.

”Tong Huanissa meidät aletaan jo tuntea”, Zhou selittää.

”Se on tärkeää. Hyvät suhteet kyläläisten kanssa ovat tärkeitä ihan jo liiketaloudellisista syistä, kun mieltii, kuinka paljon raaka-ainetta alueella on ja kuinka meidän on voitava korjata ja kuljettaa sitä hyvässä yhteistyössä paikallisväestön kanssa”, Zhou sanoo.

Tong Huan kylään on matkustettava Nanningin kaupungin keskustasta puolitoista tuntia: tiet ovat paikoin upottavia, kuoppaisia ja mutkikkaita. Johnny Zhou kertoo, kuinka kylästä on muodostunut tärkeä paikka Stora Enson yritysvastuun kehittämiseksi.

Stora Enso on kokeillut Tong Huanin kylässä kahta uutta hanketta: siankasvatuksen mikrolainoittamista ja kyläläisten kanankasvatuksen tukemista auttamalla logistiikassa.

Johnny Zhou

”Oikeasti tärkeintä on se, mitä kyläläiset haluavat tehdä Stora Enson kanssa, vai haluavatko mitään.”

◀ Elämää kylässä

”Maanviljelijälle on iso vaiva lähteä päiväksi kauas markkinoille myymään kanoja. Kun Stora Enso kuljettaa kanani, voin käyttää sen ajan muuhun.”

”Olemme kokeilleet täällä kahta uutta hanketta”, Zhou kertoo, ”nimittäin siankasvatuksen mikrolainoittamista ja kyläläisten kanankasvatuksen tukemista auttamalla logistiikassa”.

Yritysvastuupäällikkö Zhou selittää, että hankkeissa kyse on siitä, että Stora Enso ja Tong Huan kyläläiset tekevät molempia hyödyttävää yhteistyötä, joka ei perustu rahan lahjoittamiseen.

”Lähdimme miettimään yhdessä kyläläisten kanssa, mikä heitä kiinnostaisi ja mitä Stora Enso voisi tehdä.”

Zhoulle tuli ensimmäiseksi mieleen kanat. ”Vapaana kasvaneen kanan lihalle on kova kysyntä kaupungissa, koska se on paljon parempaa kuin häkkikananliha. Tong Huanissa kasvatetaan kanoja vapaana luonnossa. Ne ovat oikeastaan luomukanoja, ne saavat pyydystää itse luonnosta hyönteisiä ja niille syötetään vain puhdasta viljaa. Mietin, että mitäpä jos ottaisimme kanoja rekkojemme kyytiin samalla, kun käymme puuviljelmillä, ja veisimme ne Nanningiin. Se ei maksaisi meille ylimääräistä, mutta kyläläiset saisivat kanoista kaupungissa paremman hinnan.” Zhou kertoo, että kyläläiset innostuivat ideasta heti.

Tong Huanissa paistaa aurinko. Kun Zhou parkkeeraa auton tienvarseen, viereisestä pusikosta juoksee pakoon lauma säikähtäneitä kanoja. Ne kuuluvat rouva **Mengzhilanille**, joka tulee tervehtimään Zhouta. ”Kohta olisi taas kanoja valmiina vietäväksi”, hän kertoo iloisesti.

Mengzhilan on hyvillään kanankuljetusjärjestelystä.

”Totta kai olen tyytyväinen”, hän sanoo.

”Maanviljelijälle on iso vaiva lähteä päiväksi kauas markkinoille myymään kanoja. Nyt voin käyttää sen ajan muuhun, ja lisäksi saan kanoista vielä paremman hinnan. Soitan storaensolaisille, kun kanoja voi tulla hakemaan, ja he noukkivat kanat mukaansa kun kulkevat ohi.”

Tong Huanin toinen hanke, siankasvatuksen mikrolainoitus, suunniteltiin yhdessä kyläläisten kanssa.

”Paikallisten ihmisten on hyvin vaikea saada pankista lainaa yritystoimintaan”, Johnny Zhou selittää.

”Niinpä kyläläiset perustivat mikrolainoja myöntävän yhdistyksen, jolle Stora Enso antoi alkupääoman. Yhdistys myöntää halukkaille kyläläisille lainaa porsaiden oston ja kasvatukseen.”

Zhou kertoo, että lainalla on puolet pankkilainaa matalampi korko, ja se maksetaan takaisin sovitusti, kun sioista on saatu tuottoa.

”Lainojen antamista ja takaisinmaksua valvotaan, ja kaikki yhdistyksen toiminta on julkista.”

Kuinka suuri vaikutus tällaisilla hankkeilla sitten on kyläläisten elämään?

”Nämä projektit ovat vielä pieniä”, Zhou sanoo.

”Kana- ja sikaprojekteissa on nyt alussa mukana alle kaksikymmentä perhettä, mutta määrä on tarkoitus tuplata pian. Jos tämä pilotti-hanke onnistuu, voidaan miettiä, miten vastaavia voitaisiin toteuttaa muissakin kylissä.”

Johnny Zhou raapii päätään mietteläänä, ja hymyilee sitten.

”Olen koulutukseltani kauppatieteiden maisteri, ja mietin tietysti aina heti, millaisista hankkeista kyläläiset saisivat helpoiten ja eniten voittoa. Mutta oikeasti tärkeintä on se, mitä kyläläiset haluavat tehdä Stora Enson kanssa, vai haluavatko mitään. Kaikki lähtee siitä, millaisista hankkeista he ovat kiinnostuneita. Siitä lähdetään sitten juttelemaan ja miettimään, mitä voisimme yhdessä keksiä.”

Rouva Mengzhilanin kotona on tänään juhla: mikrolainalla rakennettu uusi sikala on juuri avattu ja kylän sikafarmarit ovat tulossa lounaalle.

”Tarjolla on erinomaista kanakeittoa. Se on tehty raikkaassa ulkoilmassa vapaana kasvaneista kanoista. Tulkaa maistamaan!”

Muutaman metrin päässä ruskea kana vilkaisee epäluuloisesti Mengzhilania, nappaa nokkaansa korenon ja katoaa pensaaseen. ■

Kasva uralla

Teksti Hanne Karrinaho
Kuva Zou Yiping

”**S**ain itse mahdollisuuden Stora Ensolta – nyt tarjoamme sitä sinulle”, sanoi teollisten toimintojen johtaja **Pentti Ilmasti** avatessaan opiskelijoiden rekrytointitapahtumaa Guangxissa.

Stora Enson näyttävä Rethink your Growth -kampanja kiersi vuonna 2012 Kiinan yliopistoja ja veti lähes kaikkialla auditoriot täyteen kiinnostuneita. Kampanjan tarkoituksena oli rekrytoida 300 opiskelijaa ja vastavalmistunutta Beihain uuden tehtaan rakennusvaiheen ja tuotannon insinööri-, metsätalous-, tuotanto- ja logistiikkatehtäviin. Opiskelijat kuuntelivat erityisen tarkasti, mitä Stora Enson työntekijöillä oli sanottavana työnantajastaan ja miten yhtiö aikoo reagoida paperin kysynnän heikkenemiseen, kun yhä useampi kuluttaja lukee uutisensa mobiililaitteilla.

Rekrytointitiimi huomasi, että opiskelijat kiinnittävät työnhaussa huomiota erityisesti työn ja vapaa-ajan tasapainoon, työpaikan sijaintiin ja työsuhte-etuihin, kuten terveydenhuoltoon ja koulutukseen. Myös koulutus- ja uramahdollisuudet ulkomailla kiinnostivat.

Kaikki osallistumaan

Opiskelijat jakoivat kuviaan rekrytointilaisuuksista Weibossa, kiinalaisessa Twitterissä.

▼ Erotu joukosta

Stora Enson omat työntekijät toimivat mainoksissa malleina.

Kampanjan internetsivut houkuttelivat pelaamaan online-peliä ja jakamaan sitä Twitterin kiinalaisvastineella Weibolla. Opiskelijarekrytointitempausta voidaan hyvällä syyllä pitää menestyksenä, sillä hakemuksia kertyi lähes 2 000, ja haastatteluihin kutsuttiin 450 hakijaa.

Globaali haku

Nyt rekrytoitavien opiskelijoiden lisäksi Stora Enson puuviljelmä-, sellu- ja kartonkitehdas-integraatti Beihassa työllistää tehtaan valmistuttua 1 200 henkilöä.

”Monet paikalliset ovat kiinnostuneita projektista ja haluavat mukaan. Meidän on tasapainotettava yhteiskuntavastuamme ja tehtaan osaamistarpeet”, kertoo Beihain projektin henkilöstöjohtaja **Yasmine Ding**.

”Meidän voi olla vaikeaa löytää Kiinasta riittävästi sopivia ihmisiä esimerkiksi tehtäviin, jotka vaativat nestepakkauskartonkeihin liittyvää asiantuntemusta. Sellaiset paikat on täytettävä maailmanlaajuisella haulla.”

Stora Enson henkilöstöjohtaja **Lars Häggström** pitää Beihain tehdasprojektia loistavana mahdollisuutena yhtiön sisäiseen työkiertoon sekä kulttuurienvälisen kokemuksen ja projektiosaamisen kartuttamiseen: ”Meidän pitää hyödyntää oman väen asiantuntemusta ja kykyjä. Kaikilla on oltava mahdollisuus etsiä uusia haasteita. Tämä on tärkeää jokaisen henkilökohtaiselle kehitykselle, ja samalla se toteuttaa yhtiön arvoja, varsinkin kun meidän on nyt etsittävä aivan uudenlaisia toimintatapoja.” ■

growatstoraenso.cn

▼ Ilmiö

Muutoksen tuulet

Miltä kuulostaisi uusiutuva energia, joka on tuotettu uusiutuvasta materiaalista rakennetussa voimalaitoksessa?

Saksan Hannoverissa pyörähti joulukuussa 2012 käyntiin maailman ensimmäinen moderni tuulivoimala, jossa on puurakenteinen torni. 100 metriä korkean TimberTowerin rakennusmateriaalina on lähes 500 kuutiometriä ristiinliimattua puuta (CLT), josta Stora Enso on toimittanut puolet.

Voimala, jonka teho on 1,5 megawattia ja paino 100 tonnia, tuottaa uusiutuvaa energiaa noin tuhannelle kotitaloudelle.

”Puu on perinteinen tuulimyllyjen rakennusmateriaali. Teräs korvasi sen vasta 1900-luvun alkupuoliskolla”, muistuttaa saksalaisen TimberTower-yhtiön johtaja **Holger Giebel**.

Yhtiö on kehittänyt puurakenteisia tuulimyllyjä vuodesta 2006.

”Puu sopii erinomaisesti tuulivoimalan materiaaliksi: Se kestää hyvin dynaamista kuormitusta, ei kärsi korroosiosta ja on kestävä kehityksen mukaista. CLT on lisäksi kustannustehokas materiaali, jonka kuljetus työmaalle on logistisesti helppoa. Isot putkirakenteiset tornilohkot vaativat kalliita erikoiskuljetuksia, kun taas CLT-elementit kulkevat tavallisissa rekoissa.”

TimberTower on vasta alkua – suunnitteilla on jo seuraava puutorni, jonka roottorin napa on 140 metrin korkeudessa. Ilmastonmuutoksen taklaaminen on alkanut! ■

timbertower.de

Roskavallankumous

Ostrołęka
Puola

Puolassa heitetään hukkaan vuosittain lähes kaksi miljoonaa tonnia arvokasta kierrätysraaka-ainetta. Maan kierrätysaste on Euroopan alhaisimpia, sillä Puolassa ei ole toimivaa jätteenkäsittelyketjua. Vuonna 2013 kaikki muuttuu.

Teksti Eeva Taimisto

Kuvat Paulina Terendy, Ekomena

Kokoushuoneen seinälle on heijastettu valokuva havumetsästä. Maassa on läjäpäin roskaa: muovikääreitä, metallipurkkeja ja ruoanjätteitä. Tyhjät muovikassit ja maitopurkit makaavat vettyneinä sammaleella.

”Jotkut tälläiset käyvät heittämässä roskansa metsään”, kertoo **Stanisław Giżycki**, puolalaisen ympäristöjärjestö Ekomenan aktiivi.

Ollaan järjestön toimistossa Ostrołękan kaupungissa, noin 120 kilometriä Varsovasta pohjoiseen. Ekomenalaiset kampanjoivat ympäristönsuojelun puolesta Puolassa ja keräävät roskia luonnosta. ”Jotkut roskaavat luontoa, koska haluavat välttyä jätemaksuilta”, Giżycki kertoo.

”Toiset eivät vain välitä.”

Puolan jätehuollossa on käynnistymässä suuri muutos, kun maa uudistaa vuoden 2013 aikana koko jätteidenlajittelujärjestelmänsä perustamalla kaikkialle maahan kunnallisia lajittelulaitoksia. Jätteiden keruu, käsittely, kierrätys ja hävittäminen ovat tähän asti olleet yksityisten jätehuoltoyritysten vastuulla, ja kuluttajat ovat maksaneet palveluista suoraan yrityksille.

”Nyt Puolaan rakennetaan julkisin varoin toteutettava jätehuoltojärjestelmä”, Stanisław Giżycki kertoo. ”Kun siirrymme kunnalliseen järjestelmään, kaikki joutuvat maksamaan jäteveroa.”

Uudistuksen taustalla on Puolan pyrkimys tuottaa maahan toimiva kierrätysjärjestelmä, joka vastaa eurooppalaista tasoa. Vuonna 2010 noin 73 prosenttia kaikesta jätteestä jäi Puolassa lajittelematta ja kierrättämättä. Euroopan Unioni on puuttunut tilanteeseen useasti sakkotamalla Puolaa ja asettamalla lopulta ehdon, jonka mukaan korkeintaan puolet kaikesta biojätteestä saa päätyä vuonna 2013 lajittelemattomana kaatopaikalle. Vuoteen 2020 mennessä vähintään puolet paperista, muovista, lasista ja metallista on lajiteltava kierrätettäväksi tai uusiokäyttöön. Jos näin ei tapahdu, sakkoja tulee lisää.

Pistokokeita roskiksiin

Ostrołękan kaupunginjohtaja **Janusz Kotowski** on eräs niistä virkamiehistä, joiden vastuulla uuden kierrätysjärjestelmän järjestäminen käytännössä on.

”Puolassa tämä vastuu on nyt ensimmäistä kertaa kokonaan paikallisviranomaisilla”, Kotowski kertoo. ”Virkamiesten on järjestettävä jäteveroilla lajittelu kuntoon.”

Kunnat ja kaupungit, niiden joukossa Ostrołęka, rakentavat suuria lajittelukeskuksia, joissa erotellaan toisistaan kaikki materiaalit ja biojäte. Se on tietysti kallista.

”Ihmisten on vaikea hyväksyä uusia veroja ja maksuja”, Kotowski toteaa. Toisaalta mikäli kunnat

eivät toimi, Euroopan Unionin Puolalle määräämät sakot jäävät veronmaksajien kannettavaksi nekin. ”Meillä viranomaisilla on kova työ perustella veronmaksajille, miksi kierrättäminen on niin tärkeää.”

Eräs toimivimmista perusteista on raha. ”Niitä, joita ympäristöasiat eivät kiinnosta, puskemme kierrättämään tarjoamalla taloudellisia hyötyjä”, Kotowski sanoo ja virnistää.

”Kotitaloudet, jotka sitoutuvat lajittelemaan jätteensä, maksavat jäteveroa vähemmän.”

Ostrołękassa kierrätystä myös kontrolloidaan.

”Kaupunki jakaa kotitalouksiin lajittelua varten erivärisiä kierrätysäkkejä eri roskille. Me teemme niihin silloin tällöin pistokokeita. Varmistamme, että pienempää jäteveroa maksavat eivät laiskottele lajittelussa.”

Asenteet uusiksi

Ekomenassa odotetaan, että uuden veron myötä syy heittää roskaa metsiin katoaa. Stanislaw Giżycki toivoo, että puolalaiset ryhtyisivät myös kierrättämään.

Stanislaw Giżycki

”Jotkut roskaavat luontoa, koska haluavat välttyä jätemaksuilta.”

Janusz Kotowski

”Ihmisten on vaikea hyväksyä uusia veroja ja maksuja.”

Ewa Niewiarowska

”Kierrättäminen on vaikeaa, kun pihoilla ei ole keräysastioita, joihin laittaa lajiteltuja roskaa.”

Halina Bartłozewska

”Ekologisista elämäntavoista, kuten pyöräilystä on tullut aika trendikästä.”

”Asenteissa näkyy sukupolvien välinen ero. Runsaat parikymmentä vuotta sitten Puolassa ei liiemmästi kierrätyksestä puhuttu, ja vanhoja tapoja on vaikea muuttaa. Mutta monille nuorille kierrättäminen on itsestäänselvyys. Sama koskee varmasti muitakin Euroopan maita”, Giżycki sanoo.

Läheinen koulu, Ostrołękan Eurooppa-lukio numero 3 tarjoaa ympäristökasvatusta ja järjestää kierrätystapahtumia. Biologianopettaja **Ewa Niewiarowska** ja englanninopettaja **Halina Bartłozewska** allekirjoittavat väitteen nuorten ympäristöasenteista.

”Useimmat nuoret tiedostavat, että maapallolla ei riitä luonnonvaroja kaikille ja että on tärkeää kierrättää”, Bartłozewska sanoo. ”Ekologisista elämäntavoista, kuten pyöräilystä, on tullut aika trendikästä.”

Opettajien mukaan nuorten kierrättämisen tiellä on infrastruktuurin puute. ”Kierrättäminen on vaikeaa, kun pihoilla ei ole keräysastioita, joihin laittaa lajiteltuja roskaa”, kertoo biologianopettaja Niewiarowska. ”Siinä eivät vihreät asenteet auta, jos useimmille materiaaleille ei ole

mitään kierrätysmahdollisuutta. Ei yksinkertaisesti ole astiaa, johon laittaa jätteet.”

Jäteastioiden suhteen tilanteen pitäisi parantua kuluvan vuoden aikana, kun kunnat ottavat kierrättämisestä suuremman vastuun. Opettajia mietityttää, kuinka kauan vanhemmilla ihmisillä kestää sopeutua uusiin tapoihin.

”Koko sana kierrätys eli puolaksi *recykling*, on kielessämme verrattain uusi” sanoo Ewa Niewiarowska. ”Sama koskee varmasti muitakin kieliä. On ymmärrettävää, etteivät kaikki ole vielä sisäistäneet asiaa.”

”Kansainvälistyminen vaikuttaa asenteisiin”, sanoo Halina Bartłozewska. ”Ne, jotka ovat käyneet ulkomailla tai tutustuneet eurooppalaisiin kierrätystapoihin Puolasta käsin, ovat valmiimpia muuttamaan tottumuksiaan.”

Rahaa roskiin

Puolassa kierrätetään kartongista ja paperista vain 39 prosenttia. Luku on EU:n alhaisimpia. Keskimääräinen kartongin kierrätysprosentti on EU:ssa 71 prosenttia, ja tehokkaimmin kierrättä-

Puolassa kierrätetään kartongista ja paperista vain 39 prosenttia. Luku on EU:n alhaisimpia.

Kartonki ja kuitu

Stora Enson keräysasema Pruszkówissa haalii kokoon noin 1 100 tonnia keräyskuitua kuukaudessa.

vissä maissa, kuten Saksassa päästään jopa 77 prosentin tasolle.

Lajittelulla on kansantaloudellisia hyötyjä. Kierrätysmateriaaleilla on jälleenmyyntiarvoa, eritoten jos ne voidaan hyödyntää uudelleen teollisissa prosesseissa. Kierrätetyllä paperilla ja kartongilla on markkinoilla kova kysyntä – jopa kiinalaiset yritykset ostavat kierrätyskuitua Euroopasta.

Vaikka kartongin kierrätysjärjestelmä on ollut Puolassa vuosia puutteellinen, yritykset ovat haistaneet rahan kulkeutuvan kaatopaikalle. ”Emme ole istuneet katselemassa kun rahaa kulkeutuu roskeen”, sanoo **Michal Gawrych**, Stora Enson Ostrołękan tehtaan myynti- ja logistiikka-johtaja. ”Stora Enso kerää kartonkia Puolassa omin voimin. Haemme sitä ostoskeskuksista, teollisuusalueilta ja yrityksiltä, joilta saamme paljon materiaalia kerralla”.

Stora Enso on perustanut Puolaan oman keräysjärjestelmänsä, joka perustuu yhtiön

Michal Gawrych

”Toivomme, että Puolan uuden kierrätysjärjestelmän myötä saamme tuotantomme myös kotitalouksien kartonki-jätettä.”

”Jollekulle tämä näyttää roskalta, mutta tällä raaka-aineella pyöritetään valtavia kartonkikoneita.”

Jakub Wronowski

ympäri maata pystyttämille keräys- ja lajittelu-asemille. Yhtiön keräämä pakkausjäte kuljetetaan näihin toimipisteisiin, joissa se lajitellaan roskasta ja paalataan. Valmis raaka-aine kuljetetaan Stora Enson Ostrołękan tehtaalle, missä siitä tehdään uusia tuotteita: pahlilaatikoita ja kartonkipakka-uksia.

”Meillä on yhteensä kaksikymmentä keräys- ja lajitteluasemaa ympäri maata” kertoo Ostrołękan tehtaajohtaja **Jerzy Janowicz**. ”Järjestelmämme on Puolassa täysin uniikki.”

Gawrych ja Janowicz seisovat tehtaan raaka-ainepihalla ja katselevat kirjavia jätekartonkipaaleja.

”Stora Enso ei ole jätteenkeräisyhtiö”, Janowicz toteaa. ”Mutta me voimme näyttää viranomaisille ja kuluttajille, miten kierrätetystä materiaalista tehdään menestyvää liiketoimintaa. Ja millaisia laatuvaatimuksia kierrätetylle materiaalille pitää asettaa.”

Laatuvaatimuksilla tarkoitetaan sitä, että kuivia ja märkiä jätteitä ei sekoiteta keskenään. ”Kun kartonki on ensin eroteltu, sitä ei pidä kodeissa tai kierrätyslaitoksissa sekoittaa esimerkiksi biojätteisiin tai sekajätteisiin, sillä se heikentää kuitujen käyttökelpoisuutta”, Janowicz selittää. ”On tärkeää, että viranomaiset, jotka järjestävät kierrätyksen, ymmärtävät tämän. Ja kuluttajat. Jätteitä ei pidä sotkea toisiinsa, jos niistä halutaan tehdä korkealaatuisia tuotteita.”

Kartonkikone syö jätettä

Yksi Stora Enson perustamista keräysasemista sijaitsee Pruszkówsissa, Varsovan ulkopuolella. **Jakub Wronowski**, keräysaseman johtaja, on juuri lähdössä hakemaan kartonkikuormaa läheisen tavaratalon pihasta.

”Meillä on tiettyjen yritysten pihalla oma jättekontti, jonne yritykset voivat jättää käytetyn pakkausmateriaalinsa ja muun pahvin, paperin ja kartongin”, hän kertoo. Wronowskin vastuulla on huolehtia paitsi raaka-aineen keruusta, myös sen erottelusta ja puhtaudesta. ”Kuljetamme kartonkijätteen keräysasemalle, erottelemme kuitumateriaalista muovin ja muun sinne kuuluttoman sekä paalaamme kuidun Ostrołękan tehtaalle vietäväksi.”

Wronowskin pyörittämä keräysasema haalii kokoon noin 1 100 tonnia keräyskuitua kuukaudessa. ”Ja tämä on vain yksi kahdestakymmenestä Stora Enson keräysasemasta”, hän toteaa. ”Teemme parhaamme saadaksemme koko ajan lisää kierrätyskartonkia. Jollekulle tämä näyttää kirjavalta roskalta, mutta tällä raaka-aineella pyöritetään valtavia kartonkikoneita.”

Ostrołękan tehtaan kruununjalokivi, alkuvuodesta 2013 toimintansa aloittanut uusi kevyttä

Jerzy Janowicz

”Todellinen kierrättäminen ei tarkoita pelkkää lajittelua.”

aaltopahvin raaka-ainetta valmistava kone, pyörii sataprosenttisesti kierrätyskuidun varassa.

Toimivia tuotteita ja todellista hyötyä

Puolalaiset kuluttavat vuodessa 4 miljoonaa tonnia paperia ja kartonkia, joista vain 1,6 miljoonaa tonnia kierrätetään. Tulevaisuuden potentiaali kierrätyskuidun saamiseksi teollisuuskäyttöön on siis valtava.

”Toivomme, että Puolan uuden kierrätysjärjestelmän myötä saamme tuotantomme myös kotitalouksien kartonkijätettä”, Michal Gawrych sanoo.

Tehtaajohtaja Jerzy Janowicz haluaisi nähdä kierrätyksestä käytävän julkisen keskustelun muuttuvan pian. ”Keskustelua käydään kierrättämisen kalleudesta, tai sitten yritetään jakaa ympäristökasvatusta. Mielestäni se ei riitä. Pitäisi ajatella hyötyjä: puhtaasta ympäristöstä koituvia

hyötyjä ja kierrätysmateriaalista valmistetuista tuotteista koituvia hyötyjä.”

Stora Enso on pyrkinyt herättelemään ympäristötietoisuutta muun muassa osallistumalla Puolan Woodstock-festivaaleille, joilla vieraili vuonna 2012 puoli miljoonaa ihmistä. Vieraat saivat Stora Ensolta kierrätyspussin, johon he keräsivät festivaalien paperi- ja kartonkiroskaa ja toimittivat kierrätyspisteisiin. Lajiteltu festivaalijäte kuljetettiin Ostrołękan tehtaalle kartonginvalmistukseen.

”Toivomme, että sekä kuluttajat että päätöksentekijät pitävät mielessä, mitä kartongille ja paperille tapahtuu sen jälkeen, kun kuluttaja on sen kierrättänyt”, Gawrych sanoo. ”Meidän pitäisi lopettaa pelkkä kierrätyspuhe ja ryhtyä ajattelemaan materiaalien koko elinkaarta.”

Jerzy Janowicz nyökkää.

”Todellinen kierrättäminen ei tarkoita pelkkää lajittelua. Se tarkoittaa, että kierrätetystä materiaalista valmistetaan täydellisesti toimivia uusia tuotteita.” ■

Ostrołękan tehdas

- Ostrołękan tehdas sijaitsee samannimisen kaupungin kupeessa, valtatie nro 61 varrella. Varsovaan on matkaa 120 kilometriä.
- Tehtaan historia alkaa vuodesta 1959, jolloin perustettiin valtionyritys nimeltä Ostrołękan sellu- ja paperitehdas.
- Ostrołęka on pinta-alaltaan Stora Enso Polandin suurin tehdasalue.
- Tehdasintegraatti käsittää sellu- ja paperitehtaan, aaltopahvi- ja pakkaustehtaan sekä säkkitehtaan.
- Aaltopahvi- ja pakkaustehtaan tuottaa yksi- ja kaksiaaltoisia aaltopahveja kaikentyyppisistä flutingeista. Aaltopahvista valmistetaan erilaisia läppä- ja stanssilaatikoita.
- Säkkitehdas on kolmella ajanmukaisella tuotantolinjallaan yksi Keski- ja Itä-Euroopan modernimmista säkkien valmistajista. Tuotevalikoima käsittää liimatut avosäkit, venttiilisäkit ja rullina toimitettavat säkit automaattipakkaustarpeisiin.
- Ostrołękan tehtaan uusi, keveitä aaltopahvikartonkeja tuottava paperikone 5 otettiin käyttöön alkuvuonna 2013. Kone on parhaillaan tuotannon ylösajovaiheessa, jonka arvioidaan kestävän muutaman kuukauden. Koneinvestoinnin arvo on 285 miljoonaa euroa, ja koneen vuosikapasiteetti on 455 000 tonnia.
- Ostrołękan tehtaalla on ISO 9001-, ISO 14001- ja OHSAS 18001 -sertifiointit.

Jaettua kotielämää

Jussi Koppanen ja Janika Pusa asuvat kämppekavereina palvelutalossa Raumalla. Vastikään valmistuneessa puutalossa jokainen on kotonaan, vaikka tilat jaetaankin 15 asukkaalle kesken.

Teksti Niina Streng Kuvat Vesa Laitinen

”N e on Kalle, Ville ja Jukka”, **Jussi Koppanen** sanoo ja kurkistaa olkapäänsä yli ison, moottoroidun sängyn päällä olevia pehmolelujaan.

Pehmokolmikko omistajineen on hiljattain muuttanut uutuuttaan hohtavaan palvelutaloon Raumalle. 21-vuotias Koppanen on asunut palvelutaloissa niin kauan kuin muistaa. Muutto tänne Jalmarintupaan oli väistämätön: toinen palvelutalo piti jättää, koska sen omistajat olivat jäämässä eläkkeelle.

Uudessa kodissa on onneksi muutakin tuttua kuin pehmolelut. 33-vuotias **Janika Pusa**, Koppasen hyvä ystävä, on asunut edellisessäkin palvelutalossa ”kämppeksinä”.

”Aluksi en halunnut muuttaa tänne”, Pusa myöntää.

Sopeutuminen uuteen asuinpaikkaan on kuitenkin käynyt helposti.

”Täällä on kiva asua ja henkilökunta on mukavaa”, hän kertoo pari viikkoa Jalmarintupaan muuttonsa jälkeen.

Sekä Pusa että Koppanen tarvitsevat tukea asumiseen Downin syndroomansa takia. Heidän lisäksi kodinomaisessa palvelutalossa asuu 13 muuta asukasta, joilla on eriasteisia kehityshäiriöitä.

”Katsomme, että arki sujuu ja elämme sitä heidän kanssaan”, kertoo palvelukodin päähoitaja **Kaisa Uusi-Marttila** palveluyritys Mikevasta.

”Autamme asukkaita esimerkiksi peseytymisessä, kuivaamisessa ja pukeutumisessa”.

Julkisjuoruja

Jalmarintuvassa on kolme siipeä, joissa kaikissa viisi huonetta, yksi kullekin asukkaalle. Lisäksi talossa on ruokasali, sauna, keittiö ja iso oleskeluhuone. Puunsiyyt näkyvät yhdessä sen seinistä, toisen pinta on maalattu vaalealla beigellä.

Seinä on saanut värin pintaan jo Stora Enson Hartolan-yksikössä, missä Itävallassa valmistetut puuelementit on viimeistelty asiakkaan toiveiden mukaan. Vaikka talo on tehty lähes kokonaan puusta, puu tuoksuu silti yllättävän vähän.

Janika Pusan siisti, pirteän punaisen sävyillä sisustettu huone on eri siivessä kuin Jussi Koppasen. Vaatekaappien, nojatuolin ja pienen pöytäryhmän lisäksi huoneessa on pieni säilytyskärry, jonka päällä on korkea kasa aikakauslehtiä. Pusa kertoo lukevansa paljon, erityisesti julkkisten elämästä. Hänen suuria suosikkejaan ovat suomalaisnäyttelijä **Peter Franzén** ja koomikko-juontaja **Janne Kataja**, jonka tuomaroimaa suoraa lähetystä *Talent*-ohjelmasta Pusa kävi katsomassa perheensä kanssa.

”Minusta on otettu kuvakin yhdessä Jannen kanssa”, nuori nainen kehaisee.

Pusan huoneen tärkein esine on silti kehystetty kuva kultaisestanoutajasta Juusosta. Koira on jo kuollut, mutta taulu laitetaan seinälle, kunhan sopiva paikka löytyy.

Oma tupa houkuttaa

Vaikka Jalmarintuvan asukkaat tulevat hyvin toimeen keskenään ja ovat tottuneet palvelutaloelämään, joskus kaipuu omaan rauhaan kasvaa

Kaisa Uusi-Marttila

”Katsomme, että asukkaiden arki sujuu.”

suureksi. Järjestyssäännöt tuvan seinällä muistuttavat, ettei toisten henkilökohtaisiin huoneisiin mennä eikä toisten tavaroihin kosketa ilman lupaa.

”Huoneet ovat asukkaidensa koteja”, Kaisa Uusi-Marttila muistuttaa.

”Sinne voi vetäytyä, jos on väsynyt, pahalla tuulella tai tarvitsee omaa rauhaa.”

Vuodesta 2007 palvelutalossa asunut Janika Pusakin kertoo haaveilevansa toisinaan muuttamisesta kokonaan yksin naapurikaupunkiin Poriin.

”Kyllä minä yksinkin pärjään”, hän vakuuttaa.

Työtä ja huvituksia

Janika Pusan mielestä aamuseitsemän on aivan liian aikainen hetki aloittaa päivä – hän nukkuisi mieluummin pidempään. Aamiaisen jälkeen talonväki kokoontuu aamupiiriin, jossa jutellaan päivän-polttavista aiheista. Niin kuin siitä, kuka onkaan Suomen presidentti tai siitä, kuka viettää tänään nimipäiväään.

Kolmesti viikossa Pusa ja Jussi Koppanen käyvät töissä työkeskuksessa, jossa on syntynyt myös Koppasen sängyn viereen ripustettu iso oksista tehty kranssi.

”Olen tehnyt sen itse”, Koppanen toteaa tyytyväisenä.

Käsityöt ovat keskuksessa vain luppoajan puuhaa, pääasiassa keskuksessa tehtävät työt ovat alihankintaa erilaisille yrityksille. Koppanen on tehnyt esimerkiksi postitusta, Pusa tiivisteitä vesihanoihin.

Tavallisena päivänä Jalmarintuvassa lounastetaan ennen puoltapäivää ja päivällinen syödään viiden aikaan. Ruokailujen välissä voidaan vaikkapa ulkoilla tai pelata lautapelejä.

Talon asukkailla on vapaapäiviä parin, kolmen päivän välein. Silloin siivotaan ja katsotaan televisiota. Televisionkatselu onkin monen jalmarintupalaisen suosikkipuuhaa: lempiohjelmiin kuuluvat muun muassa musiikkiohjelmat ja kotimainen saippuasarja *Salatut Elämät*.

Sekä Pusalla että Koppasella on huoneissaan myös dvd-kokoelma, mutta suosikkielokuvaa on vaikea nimetä.

”Sano sää Kaisa”, Koppanen pyytää hoitaja Uusi-Marttilaa mielipideavuksi.

”Ne on Jussi sun videoita”, naapuri Pusa napauttaa topakasti.

Lopulta Koppanen ilmoittaa pitkän harkinnan jälkeen suosikkikseen amerikkalaisen *Poliisiopisto*-elokuvan. Hän ei osaa lukea elokuvan tekstityksiä, mutta se ei rajoita miehen huumorin- ja tilannekomiikantajua.

Pakoon arjen rutiineista pääsee myös diskossa, joka järjestetään joka toinen viikko.

”Siellä soitetaan rokkia ja humppaa ja räppiä”, Koppanen kertoo.

”Ja juodaan kokista”, hän virnistää tyytyväisenä. ■

Puurakentamisen läpimurto on käsillä

Jalmarintupa Raumalla on ensimmäinen Stora Enson ja Lakea Oy:n yhteistyönä moduuliteknikalla rakentama palvelutalo. Stora Enson ja 15 pohjalaiskunnan omistaman rakennuttajan, Lakean suunnitelmassa on rakentaa lähivuosina yhdessä useita puumoduulipalvelutaloja Suomeen.

770-neliöinen Jalmarintupa koostuu 21 moduulista. Moduulien runko on tehty CLT:stä (Cross-laminated timber) eli ristiinliimattusta puusta.

Moduulit koottiin Suomessa Stora Enson Hartolan-yksikössä asennusvalmiiksi kokonaisuuksiksi pintamateriaaleja, ikkunanpuita ja listoja myöten.

Jalmarintuvan rakentaminen aloitettiin elokuussa 2012, ja muuttovalmista oli joulukuun alussa. Moduulirakentaminen onkin jopa kaksi-kolme kertaa nopeampaa perinteiseen elementtirakentamiseen verrattuna. Menetelmä lisää myös rakentamisen laatua, koska moduulit tehdään kokonaan sisätiloissa, eivätkä ne altistu rakentamisen missään vaiheessa kosteudelle.

”Palveluasunnoille on yhä suurempi kysyntä erityisesti väestön ikääntyessä. Yhteiskunta tarvitsee ennen kaikkea joustavia ja nopeita ratkaisuja erilaisiin asumisen tarpeisiin. Tässä puupohjainen elementti- ja moduulirakentaminen on ylivoimainen vaihtoehto. Puurakentaminen on vihdoin ottanut tärkeän askeleen kohti teollista rakentamista ja lopullista läpimurtoaan”, sanoo Stora Enson Building and Living -liiketoiminta-alueen johtaja **Hannu Kasurinen**.

Jalmarintuvassa asuu 15 kehitysvammaista, kukin omassa 24 neliön huoneessaan, johon kuuluu oma WC ja suihku. Talon omistaa Lakea ja sen palvelutalotoimintaa pyörittää palveluyritys Mikeva.

”Mua jännittää!” Jussi Koppanen sanoo, kun kierros Afrikan tähteä on alkamassa.

Montes del Plata
Uruguay

Unelmien työpaikka lähellä kotia

Inés Maisonneuve teki opiskelun ohella opettajan töitä, ja Paola Pedemonte työskenteli naapurimaassa Brasiliassa. Sitten molemmat löysivät unelmiensa työpaikan selluteollisuudesta läheltä kotiseutua.

Teksti Jonas Nordlund
Kuvat Kaapo Kamu

Maisema avautuu vehreänä ruohotaksien, metsiköiden, pensastojen sekä maissi- ja vehnäpeltojen mosaiikkina Punta Pereirassa Uruguayn lounaisosassa. Maidonväriset lehmät laiduntavat kiireettömästi.

Muutaman kilometrin päässä meno on hektisempää. Kuorma-autot ja bussit kaartavat Montes del Platan rakennustyömaalle. Kuuluu vasaranpauketta ja hitsauksen rätinää.

Työmaalla odottaa kaksi kolmekymppistä naisinsinööriä harmaissa Montes del Plata -työasuissaan. Harmaudesta ei ole tietoaakaan, kun **Inés Maisonneuve** ja **Paola Pedemonte** toivottavat tervetulleeksi aurinkoinen hymy kasvoillaan.

”Päätin jo nuorena, että minusta tulee insinööri. Olen aina pitänyt matematiikasta, luonnontieteistä ja kemiasta. Ratkaisen mielelläni ongelmia ja mietin aina, miten asiat toimivat”, Maisonneuve selittää.

Inés Maisonneuve syntyi ja kasvoi Uruguayn pääkaupungissa Montevideossa neljän lapsen sisaruskatraan vanhimpana. Hän opiskeli kuudessa vuodessa kemian insinööriksi Uruguayn valtiollisessa yliopistossa ja kustansi opintonsa opettamalla. Montes del Platassa hän työskentelee yritys vastuusasioiden parissa. Hänen tehtäviinsä kuuluu muun muassa tarvittavan tiedon tuottaminen ympäristölupia varten.

”Pystyn hyödyntämään osaamistani hyvin työssäni. Minusta paras tapa oppia on työskennellä itsenäisesti ja etsiä ratkaisuja sen sijaan, että jätän hommat muiden huoleksi”, Maisonneuve sanoo.

Työn perässä rajan taakse

Paola Pedemonte on ympäristö- ja vesitekniikkaan erikoistunut insinööri. Hän tekee Montes del Platassa töitä vedenpuhdistuksen ja kemikaalien käsittelyn kanssa.

Varsinkin kemiaan, mekaniikkaan ja sähkötekniikkaan erikoistuneista pätevästä sellu- ja paperi-insinööreistä on Uruguayssa tällä hetkellä huutava pula. Näin ei kuitenkaan aina ollut.

”Päätin 25-vuotiaana muuttaa Brasiliaan Belo Horizonteen. Siihen aikaan Uruguayssa oli talouskriisi, ja työnsaanti oli kiven takana. Tein kolme

Inés Maisonneuve

”Uruguay on pieni maa, enkä ollut aikaisemmin tajunnut, miten valtavasti tämä projekti edistää koko kansakunnan kehittymistä.”

770 miljoonaa Yhdysvaltain dollaria Valmistuttuaan Montes del Plata kasvattaa Uruguayn bruttokansantuotetta lähes kaksi prosenttia.

vuotta töitä metalliteollisuudessa Brasiliassa ja pärjäsin oikein hyvin, mutta koti-ikävä vaivasi”, Pedemonte kertoo.

”Täältä oli vaikea löytää koulutusta vastaavaa työtä, joka täyttäisi odotukseni: muistan hakeneeni töitä lähes vuoden ajan.”

Positiivinen sysäys paikkakunnalle

Toimiston ulkopuolella tehtaan rakennusprojekti on täydessä työn touhussa. Oranssihaalaristen vuoro on lähdössä työvuoron päätteeksi kotiin.

Stora Enson ja Araucon yhteisyritys Montes del Plata on valmistuessaan tekniikan viimeistä huutoa edustava sellutehdas, jonka vuosikasiteetti on 1,3 miljoonaa tonnia. Sellunkeitto alkaa vuoden 2013 puolivälissä.

Soodakattilan teräsrakenteet kohoavat huimaan 87 metriin. Vaikka rakennusprojekti muuttaakin maisemaa, alkuperäistä kasvillisuutta on päätetty suojella perustamalla alueelle luonnonpuisto. Hyvällä onnella voi jopa bongata Uruguayssa yleisen eteläamerikanhyypän, paikalliselta kutsumanimeltään teron.

”Ennen tänne tuloani en tiennyt nykyaikaisten sellutehtaiden olevan niin tehokkaita, että ylijäämäsähköä riittää myytäväksi valtakunnalliseen verkkoonkin”, Inés Maisonneuve sanoo.

”En myöskään ollut tullut ajatelleeksi projektimme myönteisiä vaikutuksia paikkakunnalle työllistäjänä ja talouskasvun vauhdittajana. Uruguay on pieni maa, enkä ollut aikaisemmin tajunnut, miten valtavasti projekti vaikuttaa työvoiman ja toimittajien kysyntään ja edistää koko kansakunnan kehittymistä.”

Uudet tuulet puhaltavat

Ruokalan lounaslistalla on tänään tuhti annos: carne de cerdo con pure – possua ja perunamuusia. Sillä täyttyvät nälkäisten rakennusmiesten vatsat. Perinteisesti miesvaltaisella alalla Maisonneuve ja Pedemonte ovat poikkeuksia, jotka vahvistavat säännön.

”Onhan siinä haastetta”, molemmat nauravat.

”Mutta se on monellakin tapaa mieluisa haaste. Naisia ei useinkaan tapaa tällä alalla, mutta me viihdymme”, Paola Pedemonte sanoo ja jatkaa:

”Emme istuskele odottamassa, että asiat hoituvat – byrokratia on tästä työstä kaukana. Täällä yrityskulttuuriin kuuluu, että ollaan aloitteellisia ja ehdotetaan ratkaisuja. Jos se ei onnistu, silloin olet väärässä paikassa.”

Inés Maisonneuve kertoo, että hän on joutunut toistuvasti osoittamaan pätevyytensä

Paola Pedemonte

”Kotimaasta oli vaikea löytää koulutusta vastaavaa työtä: hain töitä lähes vuoden ajan.”

insinööriä – vain ja ainoastaan siksi, että hän on nainen.

”Monia alueita on vielä valtaamatta, mutta kahden vuosikymmenen takaisesta tilanne on muuttunut melkoisesti. Alalla on nyt enemmän naisia, mutta ennakkoluuloissa riittää vieläkin kitkettä. Usein ajatellaan, ettei naisista ole esimerkiksi kunnossapitotehtäviin. Voin rehellisesti sanoa, että tällä alalla kaivataan enemmän naisia.”

Mutta elämässä on muutakin kuin työ. Maisonneuve sanoo, ettei hänellä ole vapaa-ajan ongelmia – hän suorittaa parhaillaan maisterin tutkintoa ympäristötekniikassa.

Pedemonten intohimo on tango. Hän pitää tanssitunteja Montes del Platan työkaupungissa sijaitsevalla tanssistudiolla.

Molemmat nauttivat myös työpaikan lähellä asuvien ystävien ja perheen seurasta.

Uusia näkymiä

Uruguayn talous perustuu pitkälti lihan, villan ja nahkavuotien vientiin, mutta muut alat alkavat nousta yhä merkittävämmiksi. Niistä esimerkkinä on sellu- ja paperiteollisuus.

Valmistuttuaan Montes del Plata kasvattaa Uruguayn bruttokansantuotetta arviolta 770 miljoonalla Yhdysvaltain dollarilla, mikä vastaa lähes kahta prosenttia maan bruttokansantuotteesta vuonna 2010.

Huipputeknologiaa hyödyntävä tehokas uusi sellutehdas, jonka suunnittelussa on korostettu ympäristö- ja yritys vastuunäkökohtia, tarjoaa Inés Maisonneuvelle ja Paola Pedemontelle työskarkaa pitkälle tulevaisuuteen. ■

Sellu ja paperi valtaavat alaa Uruguayn viennistä, jota ovat perinteisesti hallinneet liha-, villa- ja nahkavuotatuotteet.

Ei yhtään työtöntä insinööriä

Teksti Jonas Nordlund

Vielä 2000-luvun alussa monet korkeasti koulutetut uruguayalaiset joutuivat ulkomaille työnhakuun. Nyt maassa on kova pula insinööreistä. Insinööriopintojen suosio onkin kasvanut myös naisten keskuudessa.

”Korkeakouluista valmistuneilla oli työllistymisvaikeuksia, ja Uruguayn palkkataso oli reilusti alhaisempi kuin muissa maissa. Muutos alkoi vuoden 2004 paikkeilla, ja nyt tilanne on

Patricia Gerla
”Uruguayssa insinöörejä tarvitaan enemmän kuin heitä ehtii yliopistoista valmistua.”

kokonaan toinen”, professori **Patricia Gerla** kuvailee insinöörien työmarkkinoita Uruguayssa.

Gerla, joka johtaa Montevideon valtiollisen yliopiston kemiantekniikan metsäprosessiryhmää, huomauttaa, että Brasilian talouskehityksellä on ollut positiivinen vaikutus myös Uruguayn talouteen. Tilannetta ovat parantaneet myös pyrkimykset saada maahan lisää ulkomaisia investointeja.

”Uruguayssa ei ole käytännössä lainkaan työttömiä insinöörejä, ja insinöörien tarve on suurempi kuin heitä ehtii yliopistoista valmistua”, Gerla sanoo.

Insinöörien työmarkkinoita piristäviä ulkomaisia investointeja ovat esimerkiksi vuonna 2007 käyttöönotettu Fray Bentosin sellutehdas ja jopa 600 insinööriä työllistävä Montes del Plata Punta Pereirassa. Koulutettujen insinöörien tarve on huomattava, varsinkin, kun sellu- ja paperiteollisuuden aloilta valmistuu vuosittain vain noin 160 insinööriä.

Kohti sukupuolten tasapainoa

Uruguayn lisääntyvä insinööritarve on rohkainnut myös naisopiskelijoita hakeutumaan alalle. Uruguayn valtiollisen yliopiston naisteekkareiden määrä on kasvanut vuodesta 1999 lähtien, ja heidän osuutensa on pysytellyt noin 30 prosentissa vuodesta 2002.

”Naisten hakeutuminen insinöörinkoulutusohjelmiin on kuitenkin ollut hidasta, ja kasvu on pysähdyksissä. Kesti 18 vuotta, että naisten osuudessa saavutettiin seitsemän prosentin kasvu, joten nähtäväksi jää, miten tilanne jatkossa kehittyy”, Gerla valaisee.

Gerlan mukaan vähäistä naisopiskelijämäärää insinöörityöissä selittävät perinteet ja se, että naiset yleensä suosivat yhteiskuntatieteitä, lääketiedettä ja hoitoalaa, maataloutta sekä humanistisia tieteitä ja taidealoja.

Naisinsinöörejä on eniten elintarviketekniikassa, jossa heidän osuutensa kaikista opiskelijoista on 70 prosenttia. Kemiantekniikan opiskelijoista naisia on puolet. Tietotekniikan opiskelijoista naisia on vajaa kolmannes (30 prosenttia), ja vielä harvempi nainen on valinnut pääaineekseen rakennustekniikan (20 prosenttia). Sähkö- ja koneenrakennusinsinööreistä vain joka kymmenes on nainen.

Selluteollisuuden merkityksen kasvaessa Uruguayssa alkoi olla tarvetta korkeasti koulutetuille alan ammattilaisille. Siksi Uruguayn ja Suomen valtiot ryhtyivät Stora Enson kaltaisten yritysten tuella rahoittamaan kansainvälistä maisteriohjelmia sellu- ja paperi-insinööreille. Professori Gerla koordinoi maisteriohjelmaa Uruguayssa. ■

MONTEVIDEON VALTIOLLINEN YLIOPISTO

Lähettiläs Aasiasta

Stora Enson hallituksen tulokas Hock Goh on tottunut toimimaan aloilla, joille on tyypillistä luonnonvarojen niukkuus. Paperibisnes on kuitenkin uusi aluevaltaus singaporelaiselle, joka uskoo Stora Enson menestyvän innovoimalla ja markkinoinnilla.

Teksti Jenita Sillanpää

Kuvat Kaapo Kamu

Hock Gohin perehdytys Stora Enson taustalla vaikuttaviin kansallisiin perinteisiin alkoi hänen osallistumisellaan elämänsä ensimmäisiin rapujuhliin Stora Enson hallituksen ja johtoryhmän jäsenten kanssa.

Kokemus oli hauska. Kaikki muut hallituksen jäsenet ovat suomalaisia tai ruotsalaisia, joten heille ruotsalainen rapukestiperinne on tutumpi kuin uudelle aasialaisvahvistukselle.

”Söimme hyvin ja lauloimme kovasti, mutta minulla ei ole aavistustakaan, mitä laulun sanoissa sanottiin”, Goh nauraa.

Hock Goh valittiin hallitukseen yhtiökokouksessa huhtikuussa 2012. Gohilla ei ole aiempaa kokemusta metsäteollisuudesta, mutta hän on tehnyt pitkän päivätyön luonnonvarojen parissa. Hän työskenteli lähes 30 vuotta öljy- ja kaasuteollisuuden palveluksessa.

”Opiskelin konetekniikkaa australialaisessa yliopistossa. Suuri ranskalais-amerikkalainen öljykenttäpalveluja tarjoava Schlumberger palkkasi minut yliopiston kampukselta jo ennen valmistumistani.”

Hänen ensimmäinen pestinsä Schlumbergerillä oli öljynporausinsinöörinä Indonesiassa, keskellä Kalimantanin saaren viidakkoa.

”Siellä opin paljon myös puista ja metsistä”, Goh sanoo.

”Öljynporauksessa on jotain samaa kuin metsäteollisuudessa, sillä molemmissa hyödynnetään luonnonvaroja.”

Sen enempää hän ei Stora Enson toimialasta tiennytkään hallituksen kelkkaan hypätessään.

”Toimialaa ei tarvitse tuntea kuin omia taskujaan ollakseen hyödyksi hallituksessa. Hallitustyöskentely edellyttää mahdollisimman laajaa kokemusta kansainvälisestä yritystoiminnasta, mutta sen ei välttämättä tarvitse olla samalta alalta”, Goh huomauttaa.

Brändillä on väliä

Hock Goh löydettiin hallitukseen rekrytointifirman avustuksella. Stora Enso etsi hallituksen täydennykseksi Aasian tuntijaa.

”Eräs rekrytointitoimisto otti minuun yhteyttä ja kysyi, olisinko halukas harkitsemaan jäsenyyttä Stora Enson hallituksessa. Pikainen tarkistus yhtiöstä osoitti, että puhutaan paperi- ja metsäteollisuudesta. Olin innoissani päästessäni mukaan tälle alalle, mutta minulle oli heti selvää sekin, että toimiala on erittäin haastava tässä taloustilanteessa, digitaalisen sisällön vallatessa alaa”, Goh toteaa.

”Tiesin kuitenkin, että alalla on monia mahdollisuuksia, etenkin pakkaus ja biomateriaali-liiketoiminnoissa. Stora Ensolla on edelleen huikeita mahdollisuuksia.”

On selvää, miksi Stora Enso tarvitsi aasialaisen jäsenen yhtiön tärkeimpään päättävään elimeen. Yhtiö investoi kasvumarkkinoille, etenkin Aasiaan, missä pakkausmarkkinoiden tulevaisuus on.

”Haluaisin olla Stora Enson Aasian lähettiläs. Uskon todella, että yhtiön toiminta koituu maanosan hyväksi. Kunnioitan Stora Enson halua olla edelläkävijä sosiaalisen vastuun kantamisessa kaikkialla, missä se toimii. Minusta on hienoa, että yhtiö on ottanut yritysvastuun toimintatapojensa perustaksi. Rakastan sitä!”, Goh toteaa.

Hän ei kuitenkaan lupaa Stora Ensolle oikotietä Aasian markkinoille.

”Aasian markkinat ovat eurooppalaisyhtiölle aina haasteelliset. Olen kuitenkin varma, että Stora Enso menestyy Aasiassa. On vain löydettävä oikeat ihmiset, jotka sopeutuvat paikalliseen kulttuuriin ja osaavat luoda suhteita paikallisten liikekumppaneiden kanssa, Goh muistuttaa.

Hock Gohin mukaan liiketoiminta on Aasiassa paljon länsimaita mutkikkaampaa. Hyvä ja houkuttelevasti hinnoiteltu tuote ei vielä riitä

Aasiassa, missä bisnes perustuu läheisiin asiakassuhteisiin.

”Henkilökohtaiset suhteet ovat äärimmäisen tärkeitä. Kun tuntee asiakkaansa ja ymmärtää heidän tarpeensa, he ostavat tuotteen riippumatta sen hinnasta.”

”Stora Enson suurimmat edut Aasian-markkinoilla ovat brändi ja eurooppalainen perinne. Aasialaiset asiakkaat kunnioittavat hyvälaatuisia tuotteita, ja monet laadukkaat tuotteet tulevat lännestä. Lisäksi eurooppalaisilla on hyvät näytöt kadehdittavan laadukkaiden tuotteiden valmistajina”, Goh kuvailee.

Aasialaiset rakastavat laatua, mutta erityisesti tuotteita, joihin liittyy myös arvokas brändi.

”Katsokaapa esimerkiksi, mitä Mercedes tai BMW tekevät Kiinassa. Ihmiset jonottavat liikkeisiin ihaillemaan niiden autoja. Aasialaiset ovat paljon eurooppalaisia bränditietoisempia. Tätä olen koko ajan korostanut Stora Enson johtoryhmälle. Meidän on rakennettava nykyistä vahvempi brändi, jotta aasialaisten tietoisuus meistä kasvaa”, Hock Goh selittää rooliaan itäisen ja läntisen kulttuurin sillanrakentajana.

Miten sitten yritys, joka ei toimi kuluttajamarkkinoilla, voi rakentaa kuluttajien tunteman brändin?

”Kuluttajat kyllä välittävät siitä, kenen paperia he ostavat, ja valintoja siitäkin tehdään. Voimme jalostaa paperia monin tavoin: hiomalla designia, lisäämällä kiiltoa, parantamalla tulostettavuutta ja niin edelleen. Meidän täytyy erottua kilpailijoistamme ja brändätä itsemme niin, että tyytyväiset asiakkaat palaavat tuotteidemme äärelle”, Goh huomauttaa.

”Pakkauspuolella meillä on vielä enemmän brändinrakennusmahdollisuuksia. Kuluttajatuote-yhtiöt, olivatpa ne sitten matkapuhelinalalla, elektroniikassa, lääketeollisuudessa tai elintarviketeollisuudessa, käyttävät älykkäitä ja houkuttelevia pakkauksia luodakseen lisäarvoa tuotteilleen. Innovatiivisuus ja työskenteleminen lähellä asiakkaitamme auttavat meitä rakentamaan brändiämme luotettavana pakkaus-kumppanina.”

Maailmankansalainen monessa mukana

Kultainen hevosenkenkäsolki kimmeltää Hock Gohin vyöllä. Onnenamuletti tai ei, tällä miehellä on ollut elämässään onnea. Hänen vaimonsa ja kolme lastaan seurasivat häntä maasta toiseen kiinnostavien ja palkitsevien töiden vaihtuessa uusiin. Opiskeltuaan ja työskenneltyään aikansa Australiassa Goh muutti toistaan vaativampien Schlumbergerin työtehtävien perässä ympäri maailmaa. Ensin Indonesiaan, sitten Lähi-itään:

Hock Gohin vaimon ja kolmen lapsen kanssa.

Hock Gohin vaimon ja kolmen lapsen kanssa.

Hock Gohin vaimon ja kolmen lapsen kanssa.

Hock Gohin vaimon ja kolmen lapsen kanssa.

Hock Gohin vaimon ja kolmen lapsen kanssa.

Hock Gohin vaimon ja kolmen lapsen kanssa.

Hock Gohin vaimon ja kolmen lapsen kanssa.

Hock Gohin vaimon ja kolmen lapsen kanssa.

Hock Gohin vaimon ja kolmen lapsen kanssa.

Hock Gohin vaimon ja kolmen lapsen kanssa.

Hock Gohin vaimon ja kolmen lapsen kanssa.

Hock Gohin vaimon ja kolmen lapsen kanssa.

Hock Gohin vaimon ja kolmen lapsen kanssa.

Hock Gohin vaimon ja kolmen lapsen kanssa.

Hock Gohin vaimon ja kolmen lapsen kanssa.

Hock Gohin vaimon ja kolmen lapsen kanssa.

Hock Gohin vaimon ja kolmen lapsen kanssa.

Hock Gohin vaimon ja kolmen lapsen kanssa.

Hock Gohin vaimon ja kolmen lapsen kanssa.

Hock Gohin vaimon ja kolmen lapsen kanssa.

Hock Gohin vaimon ja kolmen lapsen kanssa.

Hock Gohin vaimon ja kolmen lapsen kanssa.

Hock Gohin vaimon ja kolmen lapsen kanssa.

Hock Gohin vaimon ja kolmen lapsen kanssa.

Hock Gohin vaimon ja kolmen lapsen kanssa.

Hock Gohin vaimon ja kolmen lapsen kanssa.

Hock Gohin vaimon ja kolmen lapsen kanssa.

Hock Gohin vaimon ja kolmen lapsen kanssa.

Hock Gohin vaimon ja kolmen lapsen kanssa.

Hock Gohin vaimon ja kolmen lapsen kanssa.

Hock Gohin vaimon ja kolmen lapsen kanssa.

Hock Gohin vaimon ja kolmen lapsen kanssa.

Hock Gohin vaimon ja kolmen lapsen kanssa.

Hock Gohin vaimon ja kolmen lapsen kanssa.

Hock Gohin vaimon ja kolmen lapsen kanssa.

Hock Gohin vaimon ja kolmen lapsen kanssa.

Hock Gohin vaimon ja kolmen lapsen kanssa.

Hock Gohin vaimon ja kolmen lapsen kanssa.

Hock Gohin vaimon ja kolmen lapsen kanssa.

Hock Gohin vaimon ja kolmen lapsen kanssa.

Hock Gohin vaimon ja kolmen lapsen kanssa.

Hock Gohin vaimon ja kolmen lapsen kanssa.

Hock Gohin vaimon ja kolmen lapsen kanssa.

Hock Gohin vaimon ja kolmen lapsen kanssa.

Hock Gohin vaimon ja kolmen lapsen kanssa.

Hock Gohin vaimon ja kolmen lapsen kanssa.

Hock Gohin vaimon ja kolmen lapsen kanssa.

Hock Gohin vaimon ja kolmen lapsen kanssa.

Hock Gohin vaimon ja kolmen lapsen kanssa.

Hock Gohin vaimon ja kolmen lapsen kanssa.

Hock Gohin vaimon ja kolmen lapsen kanssa.

Hock Gohin vaimon ja kolmen lapsen kanssa.

Hock Gohin vaimon ja kolmen lapsen kanssa.

Hock Gohin vaimon ja kolmen lapsen kanssa.

Hock Gohin vaimon ja kolmen lapsen kanssa.

Hock Gohin vaimon ja kolmen lapsen kanssa.

Hock Gohin vaimon ja kolmen lapsen kanssa.

Hock Gohin vaimon ja kolmen lapsen kanssa.

Hock Gohin vaimon ja kolmen lapsen kanssa.

Omaniin, Egyptiin, Pakistaniin, Syyriaan, Sudaniin ja Turkkiin. Sitten Ranskaan, Kiinaan, Englantiin ennen paluutaan Kiinaan, missä hän nykyisin asuu vaimonsa kanssa.

”Olen ollut töissä varmaan yli 20 paikassa”, hän laskee.

”Vaimoni teki ison uhrauksen luopumalla omasta urastaan, mutta toivon hänenkin nauttineen seikkailustamme, Goh nauraa.

Se olikin ainoa tapa yhdistää perhe-elämä ja työ. ”Schlumberger halusi perheen muuttavan mukana, sillä työssä piti oppia tuntemaan paikallinen yhteisö ja edistää asiakassuhteita. Se ei olisi onnistunut, jos olisin lentänyt kotiin joka viikonloppu”, Goh selittää.

Vuonna 2005 Hock Goh lähestyi 50 vuoden rajapyykkiä ja päätti olevansa uusien haasteiden tarpeessa.

”Tuumin, että oli aika siirtyä syrjään, joten jäin varhaiselle eläkkeelle ja palasin Kiinaan. Käynnistin kahden liikekumppanin kanssa rahaston, joka sijoittaa kasvuyrityksiin.”

Todellisuudessa eläköitymisestä ei ollut tietoakaan. Gohilla on edelleen hallituspaikkoja

muissakin yhtiöissä kuin Stora Ensossa ja osakaspaikea rahastossa. Ohje kaikkien postien hallintaan on yksinkertainen:

”Älä nuku liikaa”, hän vitsailee.

”Ei, tosissaan, on opittava tekemään montaa asiaa yhtä aikaa.”

Vaikkei Goh suunnittele hiljentävänsä vauhtia, hän antaa yhden lupauksen.

”Sitten kun tämä ei ole enää hauskaa, vähennän työntekoa. Hauskuus syntyy ihmisten tapaamisesta.”

Hock Goh ei keskity moneen asiaan vain työssään, vaan myös perhe-elämässään. Hänen kaikki kolme lastaan asuvat maailman eri kolkissa: 29-vuotias lääkäritytär asuu Australiassa, 27-vuotias juristitytär työskentelee Englannissa ja nuorin, 25-vuotias Englannissa lakia opiskellut poika perusti juuri oman yrityksen Kiinaan.

”Asumme Pekingissä, mutta meillä on kodit myös Lontoossa ja Sydneyssä, missä tyttäremme asuvat. Perheen varsinainen koti on Singaporessa, joten koteja on yhteensä neljä. Se ei todellakaan ole helppoa. Olemme kaikki koolla samassa paikassa vain kaksi tai kolme kertaa vuodessa.”

Reitti menestykseen

Puhuessaan paperiteollisuuden tulevaisuudesta muuten hyväntuulinen Hock Goh vakavoituu.

”Mikään teollisuudenala ei pysy muuttumattomana. Tämä johtaa keskeiseen kysymykseen: miten menestyttään ja kasvetaan näin haastavalla toimialalla? Minusta vastaus on yksinkertainen. Kaikki on kiinni lahjakkaista ihmisistä ja innovaatioista.”

Goh muistuttaa kuitenkin, ettei innovaatioita tehdä yhdessä yössä.

”Uskon tutkimukseen ja tuotekehitykseen yksinkertaisesti siksi, että olimmepa tänään miten hyviä tahansa, jäämme kilpailijoidemme jälkeen, jos emme laita paukkuja parantamiseen.”

”Meillä on oltava innovaatiohenkeä. Tarvitsemme myös vahvaa markkinointia, joka auttaa innovaatiot markkinoille”, Aasian lähettiläs alleviivaa.

Hock Goh uskoo yhä Stora Enson ydinliiketoiminnan elinvoimaan. Muutoksiakin kuitenkin tarvitaan.

”En usko siihen, että meidän pitäisi muuttua paperiyhtiöstä joksikin täysin muuksi, sillä toimialan erikoisosaamista ei rakenneta päivässä. Mieluummin meidän pitää jatkaa sitä, missä olemme hyviä ja olla samanaikaisesti innovatiivisia. On myös seurattava uutuuksia, kehittyviä markkinoita ja seurattava uusia kasvupaikkoja.” ■

Pahvi taittuu designiksi

Vuonna 2012 Stora Enso perusti viisi Design-studiota pakkaustehtaidensa kylkeen ympäri maailman. Studioissa pakkaussuunnittelija muotoilee yhdessä asiakkaan kanssa pakkauksia lähes reaaliajassa. Matka ideasta valmiiksi tuotteeksi lyhenee huomattavasti.

Teksti Jenita Sillanpää **Kuvat** Vesa Laitinen

Marjo Autio vetää pahvisesta salkusta esiin mustia ja valkoisia kartonkilevyjä. Hetkessä hän on taitellut levyt erikokoisiksi laatikoiksi.

”Joo, hyvältä näyttää”, **Christian Nordström** kommentoi ja poimii yhden laatikoista tarkempaan tarkasteluun.

Vielä ei ole ehtinyt kulua kovin montaa viikkoa siitä, kun Suunnon pakkaussuunnittelija Nordström kertoi ensimmäistä kertaa stora-

ensolaiselle kollegalleen Autiolle, miten hän haluaisi nähdä Suunnon tuotteet pakattavan. Nyt urheilukellojen, sukellustietokoneiden ja muiden Suunnon valmistamien urheilulaitteiden pakkausten prototyyppijä on ehtinyt kertyä Lahden Designstudion pöydälle jo aikamoinen valikoima.

”Viikon sisällä ensimmäisestä tapaamisesta Suunnolla oli ensimmäinen prototyyppi katsottavana. Sen jälkeen jo lähes kaikista pakkauksista on tehty prototyyppit”, Autio kertoo.

”Suunnolle on ollut siinä mielessä helppo suunnitella, että Christianilla on hyvin tarkka visio siitä, mitä hän haluaa ja asiakkaalla on myös hyvin selkeä brändi, joka ohjaa pakkaussuunnitteluakin.”

Tosin Suunnon tuotteiden ja niiden tarvittavien pakkausten määrä yllätti. ”Marjon ilme oli näkemisen arvoinen, kun ajoin hänen työpaikalleen mukaan laatikko, jossa olivat kaikki ne tuotteet, joille tarvittiin uusi pakkaus”, Nordström nauraa.

”Tuotteiden saaminen omiin käsiin helpotti suunnittelua huomattavasti, sillä ennen sitä

Filis firmasta

Suunto haluaa, että pakkaukset näyttävät ja tuntuvat siltä kuin itse yritysikin: matta-mustalta, jämäkältä ja ensiluokkaiselta. Myös tekstit on karsittu pakkauksista minimiin. Yrityksen logo on tehty laatikkoon folioimalla.

tuotteiden koon ja mallien kanssa oli melkoinen arpominen, kun en tunnistanut tuotteita tuotenimistä, kuten Ambit, Core ja Elementum”, Autio myöntää.

Simppli idea, erinomaiset edut

Suunto on Stora Enson ensimmäisiä asiakkaita, joiden uusien pakkausten suunnittelu on aloitettu yhteisissä workshoppeissa Designstudioissa. Ensimmäinen studio avattiin Lahteen vuonna 2012. Studion ideana on päästää asiakas lähelle pakkaussuunnitteluprosessia ja nopeuttaa sitä. Suunnonkin tapauksessa puolen vuoden suunnittelutyö nipistettiin kuukaudeksi.

”Vuonna 2012 avattiin viisi Designstudiota Stora Enso Renewable Packagingin aaltopahvitehtaisten kylkiin ympäri maailmaa. Vuonna 2013 aukeaa neljä lisää”, kertoo Designstudioajatuksen isä **Ilkka Harju**.

Studion idea on simppli: asiakas tulee studioon ja kertoo, mitä pitäisi pakata ja esittää toiveensa uuden pakkauksen ulkonäöstä. Stora Enson tiimi kuuntelee toiveet, esittää ideoita ja samaan aikaan pakkausdesigner voi jo mallintaa erilaisia mahdollisuuksia pakkauksen toteuttamiseksi. Useimmiten asiakas ei tunne pakkausten suunnittelua lainkaan, mutta se ei ole tarpeenkaan.

”Paitsi että pakkaussuunnittelu nopeutuu, pystymme studioissa vietetyn workshop-päivän aikana kertomaan asiakkaalle, mitä materiaaleja pakkauksessa voidaan käyttää ja miten pakkaukset ylipäänsä on mahdollista toteuttaa. Tiedämme myös heti, missä ja millä aikataululla tuotanto voidaan aloittaa”, Harju kuvailee.

Designstudio-verkoston laajennuttua ympäri maailmaa, myös pakkauksissa käytettävien materiaalien valikoima on laajentunut. Aaltopahvin mausteeksi voi saada melkein mitä tahansa, mitä keksii pyytää. Tekstiilisisuksen, maalattua

Designia
tuotantoon

- Vuonna 2012 avattiin Designstudiot Lahdessa, Pekingissä (Kiina), Łódźissa (Puola), Jönköpingissä (Ruotsi) ja Komáromissa (Unkari).
- Vuoden 2013 alkupuoliskolla oman Designstudionsa saavat Riika (Latvia), Skene (Ruotsi), Balabanovo (Venäjä) ja Ostrołęka (Puola).
- Designstudio-verkostossa työskentelee 80 suunnittelijaa.
- Kukin Designstudio järjestää noin 40 workshopia vuodessa.

koivuviilua, muoviosia tai vaikkapa silkkinauhaa boksen ympärille. Erikoismateriaaleja käytetään erityisesti Kiinassa valmistettavissa lahjapakkausissa.

”Taivas on rajana. Heti ei sanota, ettei onnistu, vaan kaikkea yritetään”, Harju lupaa.

”Mites maissi, eikös siitä saisi pakkaukselle terävät kulmat?”, Christian Nordström kysyy.

”No okei, vedän sanojani vähän takaisin, maissia ei kannata laittaa. Sanokaa minun sanoneen, se on pakkausbisneksessä pian ihan ’out’, koska ruoasta ei ole tässä maailmassa varaa tehdä pakkauksia”, Harju huomauttaa.

Wau-efektiä etsimässä

Suunto vaihtoi pakkaustuotantonsa Stora Ensolle kesän korvalla 2012.

”Kontaktien kautta Stora Enson pakkausten maine kiiri korviini ja aloin ottaa selvää yhteistyön mahdollisuuksista. Kun näin valmiita pakkauksia, tiesin, että tässä on uusi kumppanimme”, Nordström sanoo.

”Minun työni on nopeutunut ja edellisellä toimittajalla oli vaikeuksia pysyä vauhdissa mukana. Nyt vauhti on ihan toinen”, hän jatkaa.

Nordström ja Autio pyörittelevät prototyyppejä käsissään.

”Olisiko tätä mahdollista kaventaa, että pakkaus pieneneisi vähän”, Christian Nordström kysyy.

”Ei taida onnistua, muuten liimakone ei pysty taivuttamaan sitä”, Marjo Autio epäilee.

”Painokone rajoittaa jonkin verran, eikä hirveän pieniä reunoja pysty tosiaan liimaamaan”, hän jatkaa.

Tärkeintä on kuitenkin se, että pakkaus paitsi toimii, myös näyttää hyvältä.

”Ostajalle pitää tulla wau-efekti, mutta pakkaus ei saa olla ylipramea”, Nordström päättää. ■

”Pakkauksen on oltava niin houkutteleva, ettet voi olla avaamatta sitä.”

Christian Nordström

Käsin kosketeltavan ihanat kuvastot

Tukholmalaisen Cecilia Elmqvistin kirjahyllyyn on pinottu 33 Ikea-katalogin kokoelma. Hänelle kuvastot tarjoavat kurkistuksen menneeseen, Ikea taas on rakentanut niillä brändiään.

Teksti Niina Streng
Kuvat Lasse Arvidson

Södermalmilla, vain pienen kävelymatkan päässä Tukholman keskustasta sijaitseva asunto on kaunis ja harkiten sisustettu: vaaleaan kaksioon tuovat särmää kirpputorilöydöt ja vanha punainen perintönö-jatuoli. 28-vuotiaan Cecilia Elmqvistin kodin olohuonetta hallitsee valkoinen Ikean Billy-kirjahylly, jolle on pinottu kasa Ikea-kuvastoja. Vanhin, 32-vuotias, katalogi on alimmaisena. Sen on aikanaan ottanut talteen Elmqvistin perheen äiti, joka alkoi kerätä katalogeja Cecilian veljen syntymävuonna 1980.

Cecilia on vuorostaan kasvattanut äidiltään perimäänsä kuvastokokoelmaa kymmenisen vuotta.

Merkittävää markkinointia

Paperinen katalogi on ollut olennainen osa Ikean konseptia jo vuosikymmeniä. Ensimmäisen tuotekuvaston ruotsalainen huonekalujätti julkaisi 1951.

”Se toi paljon asiakkaita, ja siitä lähtien katalogi on ollut meille merkittävä markkinointiväline,” kertoo Stefan Svensson, joka vastaa Ikean painotuotteiden paperihankinnoista.

”Kuvastojen päätarkoitus on rakentaa Ikea-brändiä, ohjata ihmisiä Ikean tavarataloon ja nettikauppaan sekä tarjota inspiraatiota kodin sisustukseen,” Svensson toteaa.

Siinä yritys onkin onnistunut. Ikea-tavarataloja on tällä haavaa yli 300 lähes 40 maassa, ja niissä vieraillee vuosittain noin 750 miljoonaa ihmistä.

Myös Cecilia Elmqvist käy Ikeassa monta kertaa vuodessa.

Kunnioitusta ja kukkakuoseja

Cecilia Elmqvist nostaa katalogit pöydälle ja pyytää käsittelemään niitä varovaisesti. Tässä kokoelmassa ja korkealaatuisissa aikakauslehdissä yleisemminkin on jotain, mikä herättää hänessä kunnioitusta.

”En voisi koskaan kuvitella leikkaavani lehdestä paloja. Enemmän vaikka heittäisin lehden pois kuin lähtisin silpomaan sitä,” hän sanoo.

33 katalogin kokoelma on Elmqvistille tärkeä, mutta hän ei silti tunne olevansa keräilijä.

”En ole ajatellut tätä keräilyn kautta, haluan vain säästää kuvastot. En ole erityisemmin nähnyt vaivaa katalogien saamiseksi”, hän sanoo ja kertoo laittavansa syksyisin kotioveensa kyltiin, jossa Ikean kuvasto toivotetaan tervetulleeksi. Muita ilmaisjakeluja hän ei halua.

Elmqvistin kokoelma on varsin hienossa kunnossa. Elmqvist kertoo vanhojen kuvastojen olevan illanistujaisissa vieraiden ihastelun ja naurun aihe.

”Katso näitä,” hän sanoo huvittuneena ja osoittaa muhkeita kukkakuosisia sohvia 1990-luvun kuvastoista.

Elmqvist kertoo tutkivansa katalogeista etenkin muotoilun ja hintojen kehitystä sekä ihmisten esittämistä. Sosionomiksi valmistunut Elmqvist ottaa esimerkiksi vuoden 2000 katalogin, jonka kannessa on ihmisiä eri etnisistä ryhmistä viettämässä iltaa yhdessä.

”Minulle tämä on pala historiaa. Kannesta huomaa, että vuosituhannen vaihteessa monikulttuurisuus oli tärkeä aihe,” vähemmis-

”En voisi koskaan kuvitella leikkaavani lehdestä paloja. Enemmän vaikka heittäisin lehden pois kuin lähtisin silpomaan sitä.”

Cecilia Elmqvist

töjen oikeuksen parissa työskentelevä Elmqvist analysoi.

50 kierrosta maapallon ympäri

Huonekaluketjun maailmanvalloituksen myötä katalogien määrä on kasvanut voimakkaasti. Uusinta, vuoden 2013 tuotekuvastoa painettiin 212 miljoonaa kappaletta. Vierekkäin aseteltuina kuvaston sivut kiertäisivät maapallon ympäri noin 50 kertaa.

Painosmäärän suuruus tekee Ikean kuvastosta megaprojektin, johon osallistuu muun muassa kymmenkunta paperintoimittajaa, toistakymmentä painotaloa ja kymmeniä nitomoja.

Yksi paperintoimittajista on Stora Enso, joka on valmistanut Ikean kuvastopaperia jo pitkään, ainakin 1980-luvulta.

Ei myynnissä

Cecilia Elmqvist ei ole koskaan ajatellut Ikea-katalogikokoelmansa rahallista arvoa. Internetissä käydään kauppaa vanhoilla katalogeilla, mutta Elmqvist ei aio myydä omiaan pois.

500x

Painavaa asiaa
Uusinta, vuoden 2013 tuotekuvastoa painettiin 212 miljoonaa kappaletta. Jos kuvastot kasattaisiin yhteen pinnoon, katalogikasa painaisi saman verran kuin 500 jumbojettiä, kun yhden koneen painoksi lasketaan 216 000 kiloa.

”Paperia on toimittanut jo Stora Kopparberg,” Stefan Svensson sanoo.

”Yhtiön nimi on vaihtunut vuosikymmenten aikana, mutta yhteistyö on jatkunut.”

Stora Enson toimittamat paperimäärät ovat vaihdelleet vuosittain 20 000 ja 50 000 tonnin välillä. Vuoden 2013 katalogiin Stora Enso toimitti noin 29 prosenttia kaikesta katalogipaperista. Kansipaperi on Forsin tehtaalta ja sisäpaperit Kabelin, Corbehemin ja Kvarnsvedenin tehtailta.

Luksusta peliin

Ikean vuoden 2013 kuvastoon tehtiin paljon muutoksia: päällystämätön paperi vaihdettiin korkealaatuisempaan päällystettyyn, paperien paksuutta kasvatettiin ja sivukokoa levennettiin.

”Uskomme kaikkien näiden pienten muutosten yhdessä tekevän kokemuksesta yleisemmän,” Svensson sanoo.

Kuvasto on saatavilla myös mobiili- ja tablet-tiversiona, mutta niiden lukijamäärä on ainakin

toistaiseksi hyvin pieni painettuun kuvastoon verrattuna. Lukulaitteiden yleistyminen voi kuitenkin muuttaa asetelmaa tulevaisuudessa.

Miten Cecilia Elmqvistin kokoelman kävisi, jos painetuista kuvastoista luovuttaisiin jonain päivänä kokonaan?

”Se tyssäisi siihen. Haluan saada katalogin fyysisesti käsiini, en säilyttäisi PDF:iä.”

Tällä haavaa Elmqvistillä ei kuitenkaan ole syytä huoleen, sillä toistaiseksi Ikean katalogi on maailman suurin vuosittainen painotuote. Sitä painetaan vuodessa tuplasti enemmän kuin Raamattua. Stefan Svenssonin mukaan painetun kuvaston asema on tällä haavaa vahva.

”Arvioimme tavoittaneemme vuonna 2012 kuvastolla ja muilla painotuotteillamme viidenneksen koko maailman väestöstä”, Svensson sanoo. ■

Seuraa Ceciliaa Twitterissä:
[@ceciliaelmqvist](https://twitter.com/ceciliaelmqvist)

”Arvioimme tavoittaneemme vuonna 2012 kuvastolla ja muilla painotuotteillamme viidenneksen koko maailman väestöstä.”

Stefan Svensson

Muistatko Harry Pottereista tutun sanomalehden, Päivän profeetan? Lumouksen ansiosta lehden kuvat liikkuvat ja uutistekstitkin vaihtuvat reaaliaikaisesti tuoreimpiin. Älypaperi voi pian tuoda Päivän profeetan kaltaiset avisiit sinunkin ulottuville.

Teksti Eerika Olkinuora Kuvitus Miltton

Sanomalehti, jonka kuvat liikkuvat, ei ole utopiaa. ”Toki asiaan vaikuttaa se, mitkä älypaperin kustannukset ovat ja mitä etua siitä on asiakkaille, mutta teknisesti tämä on mahdollista ja voi tapahtua lähitulevaisuudessa, jos kaikki menee hyvin”, sanoo **Thomas Pfizner**, Stora Enson Printing and Reading -liiketoiminta-alueen tuotekehitysjohtaja.

Liikkuvan kuvan paperilla mahdollistaa painettu äly. Älypaperissa on transistoreja ja mikrosiruja, joiden energianlähteeksi voidaan painaa samalla paperille vaikkapa aurinkokenno. Itse paperilta älyominaisuudet vaativat muun muassa äärimmäistä sileyttä ja hyvin ohutta kerrosmaista rakennetta.

Kommunikoiva koulukirja

Thomas Pfizner näkee älypaperin siltana perinteisten paperilehtien ja digitaalisen maailman välillä. Sanoma- tai aikakauslehteen voitaisiin painaa alumiinipisteitä, jotka mobiililaitte tunnistaa ja ohjaa halutulle nettisivustolle, jonne voidaan tuottaa aiheesta lisätietoa, esimerkiksi videoita.

Paperialan messuilla on jo nähty paperille painettuja kaiuttimia ja mikrofoneja. Yksi erinomainen älypaperisovellus on koulukirjat: kirja tunnistaa, onko oppilaan vastaus oikein tai väärin, tai opastaa sanojen oikean ääntämisen kieltä opiskellessa.

”Media-alan kustantajat ovat nyt erittäin kiinnostuneita digitaalisista viestimisistä, mutta myös paperialalla on mahdollista kehittää uusia, paperipohjaisia teknologioita ja avata näin media-alalle uusia sovelluksia paperin ja digitaalisen maailman välille”, Pfizner maalailee.

Miksi paperia?

Monet näkevät tulevaisuutemme digitaalisena. Miksi älypaperin ominaisuuksia siis edes kehitetään edelleen? Yksi syy on yksinkertainen ja samalla monimutkainen: ihminen ja ihmisen käyttäytyminen. Nyt jo kehitetään digitaalisia näyttöjä, joiden pinta tuntuu koskettaessa paperilta. Painopaperille tehdyssä älypaperissa on aidon paperin koostumus ja tuntu. Se on myös diginäyttöä ekologisempi vaihtoehto: älypaperiin painetut aurinkokennot pitävät huolen siitä, ettei akkujen lataamiseen tarvitse etsiä sähköpistoketta.

”Monet luottavat myös paperin värintoisto-ominaisuuksiin paljon enemmän kuin digitaalisen näytön, jossa näitä sävyjä voi säätää itsekin. Siksi jotkin internet-kuvastoyritykset ovat siirtyneet

takaisin painettuihin kuvastoihin”, Pfizner huomauttaa.

Painetun kuvaston äärelle on myös helppo palata: sitä on helppo selata olohuoneessa ohimennen pitkäkin aika kuvaston julkaisemisen jälkeen.

Pakkausten kautta kuluttajalle

Älypaperin kehitystyötä on tehty jo kymmenisen vuotta, ja sillä haetaan teknologiahyppyä paperiteollisuudelle. Murtautuminen markkinoille saattaa olla jo seuraavan nurkan takana, mutta murros tapahtuu ensin todennäköisesti pakkausliiketoiminnassa.

Älypakkausten ensimmäistä läpimurtoa odotetaan logistista toimitusketjua tehostavista älykkäistä pakkausmerkinnöistä, jotka lukulaite lukee automaattisesti jopa kymmenen metrin päässä pakkauksesta.

Tämän jälkeen yleistynevät kuluttajille suunnatut älypakkaukset: lääkepakkaukset, jotka lähettävät lääkärille viestin, kun pilleri on otettu pakkauksesta tai ruokapakkaukset, jotka kertovat kuluttajalle, onko sisältö vielä syömäkelpoista.

”Kun läpimurto älypakkauksissa on tehty, voimme vakuuttaa kustantajat myös älypaperin kyvyistä ja sovellusmahdollisuuksista”, Pfizner sanoo.

Harry Potterin *Päivän profeetta* -sanomalehti toimitetaan tilaajilleen pöllöillä. Tulevaisuudessa älypaperille painettu sanomalehti voi matkata kotiovellemme pöllöäkin viisaammassa älykkäitä kuljetuspakkauksia hyödyntävässä logistiikkaketjussa. ■

LIVE SURVEY®

Painetaanko Rethink älypaperille vuonna 2030?

Kyllä

Ei

Sinä ja 59 674 muuta vastasivat 'kyllä' tähän kysymykseen.

Katso video

Arabian auringon alla

Kasvava väestö, megakaupunkeja, kiireellisiä jälleenrakennustarpeita. Vahva käsityökulttuuri, pula raakapuusta, isot öljy- ja maakaasuvarat. Lähi-itä ja Pohjois-Afrikka muodostavat ainutlaatuisen markkina-alueen. Mutta miten siellä tehdään bisnestä?

Teksti Heli Pessala Kuvat Silvio Butalja

Lähi-Itä ja Pohjois-Afrikka

Lähi-itä ja Pohjois-Afrikka (Middle East and North Africa, MENA) ovat kehittyviä markkinoita, joiden nuori ja kasvava väestö kaupungistuu nopeasti. Alueella asuu yli 340 miljoonaa ihmistä, joista 30–50 prosenttia on alle 35-vuotiaita.

Arabimarkkinoiden kasvua ruokkivat mittavat asuntorakentamishankkeet ja muut julkiset infrastruktuuri-investoinnit. YK arvioi MENA-maiden väestön ylittävän jopa 470 miljoonaa vuoteen 2030 mennessä.

”Egyptissä syntyy lapsi joka 15. sekunti. Maassa on jatkuva asuntopula”, toteaa Stora Enso Building and Livingin markkinointi- ja myyntijohtaja **Satu Härkönen**.

Käsityötaito arvossaan

Ainutlaatuinen käsityö- ja muotoilupерinne on ollut arabimaiden talouden ja kulttuurin peruskiviä jo vuosisatojen ajan, ja käsityöläisyys elämäntapana periytyy sukupolvelta toiselle. Rakentaminen ei ole teollistunut, vaan usein pienet perheyriykset valmistavat käsityönä kaiken ikkunankarmeista ja ovista kalusteisiin ja kantaviin rakenteisiin. Käsityökulttuuri on yhä arvossaan, ja kotimaista käsityötä suojellaan määräämällä jalostetulle sahatavarakkeille korkeita tuontituloja.

Siksi Stora Enson liiketoimintaa ei voi kehittää MENA-maissa tuomalla markkinoille pitkälle jalostettuja puutuotteita.

”Kompensoimme tämän käyttämällä tehokkaimpia ja erottuvimpia myyntikanavia ja palveluita. Suurasiakkaille hoidetaan säännöl-

◀ Jotain uutta, jotain vanhaa

Urbaani ja perinteinen elämäntapa kohtaavat Dubain vanhassa satamassa.

Asiakaskäynti Jemenissä

Puutuotekauppa perustuu pitkäkestoihin ja tiiviisiin asiakassuhteisiin paikallisten kanssa.

liset kuukausitoimitukset, jolloin rahtikustannukset ovat kohtuulliset. Tuotteidemme laatu on hyvä, meillä on laaja tuotevalikoima usealta eri toimittajalta ja dokumentaatio hoituu sujuvasti. Liiketoimintamme on kehittynyt tasaisesti näillä markkinoilla”, Satu Härkönen sanoo.

Vaikka Lähi-idässä ja Pohjois-Afrikassa on pitkä puurakentamisen perinne, alueella ei juuri ole paikallista raaka-ainetta eikä puutuoteteollisuutta, joten tuontisahatavaralla on suuri merkitys kestävän kehityksen mukaisessa infrastruktuurirakentamisessa.

”Puhumme kuitenkin subtrooppisesta vyöhykkeestä!”, Härkönen muistuttaa.

Satamissa kauppa käy

Stora Enso Building and Living laivaa Pohjois- ja Keski-Euroopan yksiköistään mänty- ja kuusisahatavaraa Casablancan, Aleksandrian, Soussen ja Jeddän aurinkoisin satamiin. Määräsatamassa yhtiön logolla merkityt sahatavarapaketit

vaihtavat omistajaa, tuotteet kuormataan rekkoihin ja ajetaan maahantuojien ja tukkureiden varastoihin.

”Ylikuormamääräykset eivät ole ongelma! Niin paljon voi kuljettaa kuin kyytiin mahtuu. Joskus joku jälleenmyyjistä tai käsityöläisistä saattaa ostaa vain yhden lankun ja viedä sen kotiinsa aasin selässä”, Satu Härkönen kuvailee logistiikkaketjua.

Kohti etelää

Koperin satama Sloveniassa on yksi tärkeimmistä satamista, joka palvelee Stora Enson MENA-markkinoiden asiakkaita tytäryhtiö Mena Woodin kautta.

► Tavarantoimitus

Sahatavaran määrä tarkistetaan maahantuojan lautatarhalla. Jemenissä puutuotteet merkitään usein vihreällä.

Lautatarhalla

Sahatavaraa on kova kysyntä arabimaiden ainutlaatuisessa käsityöläiskulttuurissa.

Käsityöläisyys
elämäntapana
periytyy
sukupolvelta
toiselle.

Kaupat solmitaan kasvokkain

Miten arabimaissa sitten tehdään bisnestä? Kaikki perustuu pitkäaikaisiin suhteisiin: ensin on saavutettava paikallisten luottamus.

”Käytännössä juodaan lukemattomia tee- ja kahvikupillisia, syödään yhdessä ja käydään pitkiä keskusteluja, asiasta ja asian vierestä. Asiakkaiden kanssa seurustellessa ei saa hätäillä – kiirettä ei tunneta”, Satu Härkönen tietää.

Stora Enso palvelee MENA-alueella lähinnä yksityisyrittäjiä, joilla yrittäjäys on verissä. Yleensä asiat hoidetaan suullisesti ja kasvokkain.

”Myös puhelin on tärkeä yhteydenpitoväline, sähköposti ei niinkään.”

Euroopassa liikemaailma elää vuosineljänneksittäin, mutta arabimaissa asiat sovitaan yleensä kuukaudeksi kerrallaan – ensi kuussa keskustelut aloitetaan taas alusta.

”Virallisia sopimusasiakirjoja ei tunneta, eikä allekirjoituksia tarvita. Kauppa sinetöityy, kun asiakkaan pankki vahvistaa tämän luottokelpoisuuden. Lisäksi on tärkeää, että meillä on paikallisia edustajia, jotka huolehtivat tiiviistä yhteydenpidosta asiakkaaseen, mutta hankkivat myös tuoreimmat ja luotettavimmat tiedot asiakkaiden tilanteesta”, Härkönen kertoo.

Luottamus ja pitkäjänteiset suhteet paikallisiin ovat äärimmäisen tärkeitä, joten myyntihenkilöstön kierrättäminen toimipaikasta toiseen ei aina ole järkevää.

”Meidän on varmistettava, että myyntitiimissä on hyvä sekoitus pitkäaikaista kokemusta ja uutta intoa. Kiinnostavaa kyllä, Stora Ensolla on vuosisataiset perinteet toiminnasta tällä alueella – ensimmäiset toimitukset laivattiin Egyptiin 1870-luvun lopulla”, sanoo Härkönen, joka on itse työskennellyt tiiviisti arabimaiden ja yhtiön sikäläisten asiakkaiden kanssa viimeiset 15 vuotta. ■

Stora Enso Lähi-idässä ja Pohjois-Afrikassa

- Stora Enso operoi MENA-markkinoilla trading-yhtiöidensä välityksellä ja on alueen suurin puutuoteyhtiö.
- Kauppaa käydään eniten Algeriassa, Egyptissä, Marokossa, Tunisiassa, Libyassa ja Saudi-Arabiassa.
- Stora Enson markkinaosuus on maasta riippuen 15 ja 40 prosentin välillä.
- Toimitusaika Pohjoismaista MENA-alueelle on 10–20 päivää, kun taas Itävallasta toimitus ennättää perille viiden päivän kuluessa tilauksesta, joskus jopa nopeammin.

työkalupakkeja, joista saadaan käytännön välineitä innovatiivisen ajattelun levittämiseksi koko organisaatiossa: selkeitä ja konkreettisia ehdotuksia johtajuuden terävöittämiseksi, työntekijöiden osallistamiseksi, tietämyksen jakamiseksi ja yhteistyön tehostamiseksi ulkopuolisten kanssa”, pathfinder **James Barr** selostaa.

Yksi, edulliseen asuinrakentamiseen Kiinassa paneutuva innovaatiokeskus on jo hyvässä vauhdissa. Tarkoitus ei niinkään ole lähestyä innovaatioita tekniseltä kannalta, vaan ottaa asukkaat mukaan asuntojen suunnitteluprosessiin – kuunnella heidän näkemyksiään ja toiveitaan.

”Testasimme, kuinka ehdotuksemme toimivat käytännössä”, sanoo pathfinder **Elina Gerdt**.

”Aloitimme maailmanlaajuisista kehitystrendeistä. Kaupungistuminen on hurjaa ympäri maailmaa, ja samaan tahtiin kasvaa myös keskiluokka. Tämä synnyttää valtavain paineen löytää uusia asumisratkaisuja.”

Projektitiimin tarkoituksena on tutkia kohtuuhintaisia asumisratkaisuja, jotka tarjoavat viihtyisän asuinympäristön, jossa asukkaat voivat itse vaikuttaa kaupallisten ja julkisten palveluiden tarjontaan sekä työllistää itsensä.

”Etsimme tässä projektissa uudenlaisia yhteistyökumppaneita ja Stora Ensolle uutta liiketoimintamallia”, Gerdt sanoo.

Yhteistä lisäarvoa

Ehdotuksista kolme koski tapoja, joilla Stora Enso voisi vakiinnuttaa asemansa globaalin

James Barr

Elina Gerdt

Juliano Pereira

yritysvastuun edelläkävijänä: lisäarvon luominen yhdessä paikallisyhteisöjen kanssa, ihmisten voimaannuttaminen ja kaikkien osallistaminen vastuullisuustyöhön määrittelemällä yhteisiä päämääriä ja selkeitä tavoitteita.

”Perinteinen yhteiskuntavastuu tai yritysvastuu ei enää riitä. Siihen pätee sama kuin innovaatioihin: asiaa ei voi jättää erillisen konsernitoinnin huoleksi”, pathfinder **Juliano Pereira** linjaa.

Kun liiketoimintaa ajatellaan yhteisen lisäarvon kautta, yritys voi saada koko ympäröivän yhteisön yhteistyökumppanikseen. Stora Enso pystyy maailmanlaajuisen toimintansa avulla tavoittamaan helposti satoja tuhansia ihmisiä. Esimerkiksi Kiinan Beihassa meneillään oleva tehdas- ja puuviljelmäprojekti luo runsaasti uusia työpaikkoja ja parantaa paikallista infrastruktuuria.

”Kaivattaisiin enemmän uutta ajattelua paikallisten osallistamisessa infrastruktuuri-investointeihin ja toimittajaverkostoihin. Näin tuettaisiin yrittäjyyttä ja Stora Enso saisi tarvitsemiaan palveluita ja paikalliset työt sekä hyvinvointia”, pathfinderit huomauttavat.

Perinteikkäät yritykset ovat yleensä hyviä pyörittämään ydintoimintaansa, mutta niiden on sen sijaan vaikeampi mieltää vastuutaan sidosryhmiä kohtaan ajettaessa toimintaa alas. Samoin vaikeuksia tuottaa uuden toiminnan aloittaminen uudenlaisessa ympäristössä.

”Meidän on oltava vastuullinen työnantaja yksiköiden koko elinkaaren ajan”, Pereira muistuttaa. ■

Pathfinders – keitä he ovat?

Lokakuussa 2011 valittiin 12 pathfinderia toimimaan Stora Enson ”varjojohtoryhmänä”, jolta yhtiön johtoryhmä odotti kiinnostavia, innovatiivisia ja ajatuksia herättäviä esityksiä.

Ryhmä keskittyi erityisesti innovaatioihin ja globaalin yritysvastuun haasteisiin.

Pathfinderit perehtyivät yli 40 menestyneen yrityksen ja organisaation toimintaan eri puolilla maailmaa päästäkseen käsiksi trendeihin todellisten benchmark-mittareiden ja parhaiden käytäntöjen avulla sekä linkittääkseen ne olennaiseksi osaksi liiketoimintaa. Vertailuyritykset valittiin eri toimialoilta rajoittumatta Stora Enson nykyiseen toimintaympäristöön.

Rakenteilla tie tulevaan

Pathfindereiden alkuperäinen tehtävä on päätöksessään, mutta osa heistä jatkaa työtä esitettyjen projektien parissa. Esitysten toteuttaminen on nyt Stora Enson johtoryhmän vastuulla.

Lisäksi pathfindereiden työtä jatkaa uusi, 14 motivoituneen, päämäärätietoisien ja lahjakkaan henkilön ryhmä. Heitä kutsutaan nimellä Pathbuilders, polunrakentajat. Ryhmän tehtävänä on jalkauttaa uudet ideat organisaatioon ja etsiä lisää uusia ideoita liiketoiminnan kehittämiseksi. Pathbuilderit keskittyvät viiteen pääteemaan: strategiaan, innovointiin, globaaliin yritysvastuuseen, johtajuuteen ja projektityöskentelyyn. Tavoitteena on kehittää Stora Ensoa tarttumalla valikoituihin liiketoiminnan haasteisiin ja samalla vauhdittaa Rethink-filosofian toteuttamista.

▼ **Pikakelaus Vuosi Rethink 2011:n jälkeen**

Turvallisuus ensin

Tavoitteena nolla tapaturmaa. Stora Enso pyrkii kohti tapaturmatonta työpaikkaa muuttamalla asenteita niin, että jokainen välittää aidosti kollegoistaan. Lisäksi koulutaudutaan ja opetellaan uusia työtapoja. Brasilialaisen Arapotin tehtaan johtaja **Lucinei Damalio** kertoi työstään Stora Enson turvallisuuslähettilläänä Rethink 2011 -lehdessä.

”Haluan luoda aidon välittämisen kulttuurin”, sanoo Damalio, joka on lokakuusta 2011 lähtien käynyt jo yli 80:ssä Stora Enson yksikössä motivoimassa väkeä turvalliseen työskentelyyn.

”Tämä ei ole mikään kertaprojekti. Turvallisuus on osa päivittäistä työtämme”, hän painottaa.

Mikä vieläkin tärkeämpää – turvallisuus on oleellinen osa johtajuutta.

”Turvallisuus on seurausta siitä, miten johdamme ihmisiä, miten järjestämme koulutusta ja miten luomme kurinalaisuutta turvallisuuden edistämiseksi”, Damalio toteaa.

Tätä varten Stora Enso on laatinut yhteisen turvallisuustyökalupakin, johon kuuluu 10 konkreettista menettelytapaohjetta turvallisten tapojen vakiinnuttamiseksi.

Tulokset puhuvat puolestaan: Stora Enson poissaoloihin johtaneet tapaturmat ovat vähentyneet vuoden aikana 3,3 prosenttiyksikköä, suhdeluku on enää 7,7. Mutta Lucinei Damaliolla, muilla Stora Enson esimiehillä ja jokaisella työntekijällä riittää silti vielä työskarkaa.

Tavoitteena on vähentää poissaoloon johtaneet tapaturmat alle viiteen vuoden 2013 loppuun mennessä. Mahdollisuudet tavoitteen saavuttamiseen ovat hyvät, sillä tehtailla ollaan innostuneita asiasta. Damalion kokemuksia turvallisuusjohtamisesta ja turvallisesta johtamisesta kuunnellaan mielellään ja niistä otetaan opikseen.

”Turvallisuustyömme on kehittynyt huimasti, mutta emme saa koskaan lopettaa. Emme ole täydellisiä, vaan teemme virheitä. Meidän on suojeltava työntekijöitämme ja pidettävä huolta toinen toisistamme”, Damalio muistuttaa. ■

Johtajuuskysymys

”Epäonnistuminen turvallisuusasioissa on merkki epäonnistuneesta johtamisesta”, Lucinei Damalio sanoo.

LUKAS PEARSALL

Herkullinen symbioosi

Vaikka ulkona paukkuu kipakka pakkanen, kylmä ei kalva siperiansampien ruotoja. Sammet polskivat sisätiloissa, lähes trooppisessa 20-asteisessa vedessä Imatran kalanviljelylaitoksessa, joka elää symbioosissa Tainionkosken kartonkitehtaan kanssa.

Kala-altaiden vesi lämmitetään sellutehtaan prosessiveden hukkalämmöllä. Altaiden vesi otetaan puhdistamattomana suoraan tehtaan vieressä virtaavasta Suomen vesirikkaimmasta joesta Vuoksesta. Viljelyvedet puhdistetaan lopulta Imatran tehtaiden biologisella vedenpuhdistuslaitoksella, missä viljelyksessä syntynyt typpi ja fosfori käytetään hyödyksi kuidunvalmistuksen vesien puhdistuksessa. Yhteistyöstä hyötyvät siis niin kalat kuin yksi Euroopan suurimmista kartonki- ja paperitehtaistakin.

Vuosittain noin 20 000 sampea kasvaa tehtaan kyljessä vuosikkaiksi, minkä jälkeen niiden kasvatus jatkuu toisessa Caviar Empirikin tuotantolaitoksessa. Kolmivuotiaina kalat siirretään kylmiin talvialtasiin, jotta niiden luonnollinen tarve tuottaa mätiä, kaviaaria herää. Seitsemänvuotiaana sampi on sukukypsä tuottamaan yhtä maailman arvostetuimmista herkuista. ■

▼ Pikakelaus

Vuosi Rethink 2011:n jälkeen

Valveilla

Kvarnsvedenin paperitehdas Ruotsissa ei jäänyt taantuman iskiessä laakereilleen lepäämään. Painopaperin tuotanto mietittiin uusiksi, ja maailman isoimpiin lukeutuva paperikone PK 12 alkoi puskea uudenlaista aikakauslehtipaperia. Rethink 2011 kertoi ainutlaatuisesta paperireseptistä, joka tunnetaan nimellä PrimaPress.

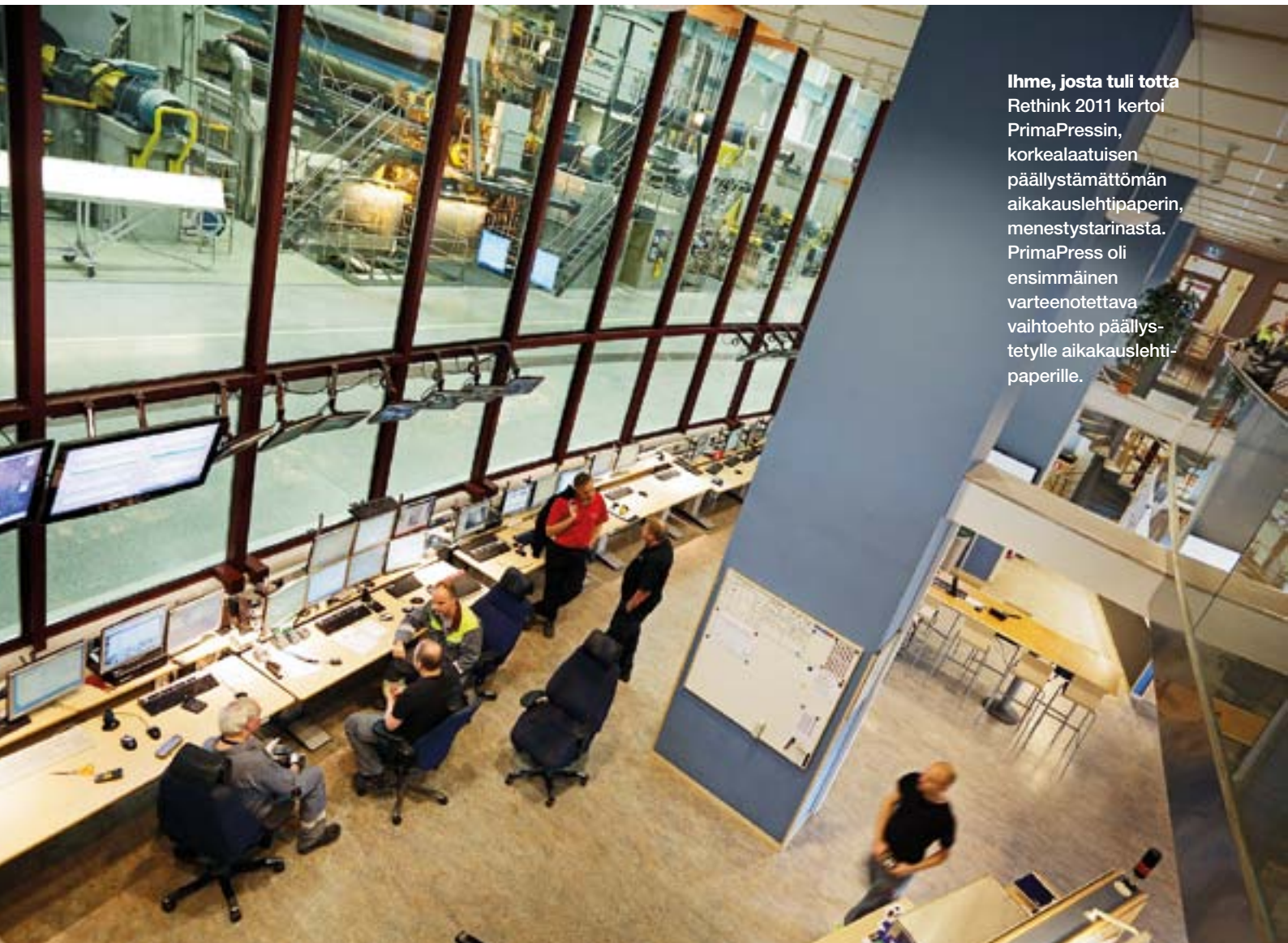
Uuden kevyen päällystämättömän aikakauslehtipaperin myyntimäärät ovat nousseet kuukausi kuukaudelta aina tuotteen markkinoille tulosta heinäkuusta 2011.

”Nyt PrimaPressin osuus PK 12:n tuotannosta on jo yli puolet. PrimaPress ei ole enää pieninä määrinä ajettava, erityishuomiota vaativa uutuuksu, vaan vakiintunut paperilaatu siinä missä muutkin”, sanoo Kvarnsvedenin tehtaanojohtaja **Mikko Jokio**.

PrimaPressin päämarkkinat Euroopassa ovat Iso-Britannia ja Saksa. Lisäksi aikakauslehtiä painetaan PrimaPressille Meksikossa, Brasiliassa, Etelä-Afrikassa ja Venäjällä. Tuotteella on edelleen vahva asema myös Australiassa, missä se lanseerattiin ensimmäisenä.

Kvarnsvedeniläisille on ollut tärkeää huomata, että uusien tuotteiden voitokulku on yhä mahdollista jopa painopaperialan kovassa kilpailussa.

”PrimaPressin menestys on osoittanut, että hienoihin saavutuksiin ylletään, kun yrityskulttuuri antaa kaikille mahdollisuuden esittää uusia, rohkeita ideoita, jatkuvia parannuksia ja jopa innovaatioita. PrimaPress on elintärkeä osa tehtaan tulevaa menestystä”, Jokio huomauttaa. ■

Ihme, josta tuli totta

Rethink 2011 kertoi PrimaPressin, korkealaatuisen päällystämättömän aikakauslehtipaperin, menestystarinasta. PrimaPress oli ensimmäinen varteenotettava vaihtoehto päällystetyille aikakauslehtipaperille.

Kannet: LumiArt 170 g/m², Stora Enso, Oulun tehtaat (ISO 14001 -sertifikaatti)
Sisäsivut: LumiArt 115 g/m² ja LumiSilk 100 g/m², Stora Enso, Oulun tehtaat (ISO 14001 -sertifikaatti)

Tietyt tässä esitetyt lausumat, jotka eivät ole historiallisia tosiasioita, kuten markkinoiden oletettuun kasvuun ja kehitykseen liittyvät lausumat ja muut kasvu- ja tuottavuusolettamat sekä lausumat, jotka alkavat ilmaisuilla ”uskoo”, ”oletttaa”, ”odottaa”, ”ennustaa” tai muilla vastaavilla ilmaisuilla, ovat tulevaisuudennäkyymiin liittyviä kannanottoja Yhdysvaltain vuoden 1995 Arvopapereita Koskevien Oikeudenkäyntien Uudistamisesta annetun lain (The United States Private Securities Litigation Reform Act of 1995) tarkoittamalla tavalla. Koska nämä lausumat perustuvat nykyisiin suunnitelmiin, arvioihin ja ennusteisiin, ne sisältävät riskejä ja epävarmuustekijöitä, jotka saattavat johtaa siihen, että tulokset poikkeavat merkittävästi niistä koskevista arvioista. Tällaisia tulevaisuutta koskevista lausumissa esitettyjä tekijöitä, jotka saattavat merkittävästi muuttaa tuloksia, voivat muuan muassa olla: (1) toiminnalliset tekijät, kuten jatkuva menestys tuotannollisessa toiminnassa ja siinä saavutettava tehokkuus, jatkuvat saavutukset tuotekehityksessä, konsernin tavoittelemien asiakkaiden kyky hyväksyä uusia tuotteita ja palveluita, voimassaolevien ja uusien yhteistyösopimusten mukanaan tuoma menestys, muutokset liiketoiminnan strategioissa, kehityssuunnitelmissa tai tavoitteissa, muutokset konsernin patenttien tai muiden tekijänoikeuksien antamassa suojassa sekä pääoman saatavuus hyväksyttävillä ehdoilla; (2) teollisuuden yleiset olosuhteet, kuten tuotteiden kysynnän voimakkuus, kilpailun kovuus, konsernin tuotteiden markkinahinnat maailmalla nyt ja tulevaisuudessa sekä niihin liittyvät hintapaineet, raaka-aineiden hintavaihtelut, konsernin asiakkaiden ja kilpailijoiden taloudellinen tilanne sekä mahdollisten uusien kilpaillevien tuotteiden ja teknologioiden kehittäminen kilpailijoiden toimesta; ja (3) yleinen taloudellinen tilanne, kuten talouskasvu konsernin tärkeimmillä markkina-alueilla sekä valuuttakurssi- ja korkotasovaihtelut.

storaenso

Kyseenalaista. Kaikki.

Joskus on vain pysähdyttävä ja kyseenalaistettava asioita. Mietittävä, missä on ja mihin haluaa päästä.

Me teimme juuri niin. Huomasimme, että meidän on muututtava isosta biomateriaali-, paperi-, pakkaus- ja puutuoteyhtiöstä menestyväksi ja innovatiiviseksi uusiutuvien materiaalien yritykseksi. Miksi? Koska planeettamme vaatii täysin uuden suunnan luonnonvarojen käyttöön ja koska meidän pitää löytää uusia ratkaisuja modernien asiakkaiden tarpeisiin. Ajattele vaikkapa pilvenpiirtäjiä: entä jos niitä ei tulevaisuudessa rakennettaisikaan betonista vaan uusiutuvista luonnonvaroista tehdyistä puuelementeistä?*

Kyseenalaistamme ja uudistamme todellakin kaiken. Asenteemme. Prosessimme. Tuotteemme. Isoihin muutoksiin tarvitaan tiimityötä. Yksilöt kuitenkin toimivat muutoksen kimmokkeina ja moottoreina. Ihmiset, jotka osaavat muuttaa haasteet mahdollisuuksiksi.

Entäpä sinä? Pitäisikö sinun kyseenalaistaa ja uudistaa suuntasi ja ajatuksesi työstä? Ehkäpä juuri sinä olet se ihminen, jota me etsimme? Sinussa on mahdollisuus. Ja sellaisena lupaamme sinua myös kohdella.

You are the opportunity

Lue lisää osoitteesta storaenso.com/careers

**Nykyään mahdollista CLT-teknologiamme avulla.*

Skannaa linkki ja siirry suoraan urasivuillemme

